/ Litheim, Johan

Anteckning om Krigshändelserna i Kurland uti Kon. Karl XIIs tid, under GeneralMajoren C.M. Stuart, af Er. Dahlberg

Handskrift // HS / D 768

Tillkomstår 1702
Digitaliserad år 2023

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

/ Litheim, Johan

Anteckning om Krigshändelserna i Kurland uti Kon. Karl XIIs tid, under GeneralMajoren C.M. Stuart, af Er. Dahlberg

Handskrift // HS / D 768

Tillkomstår 1702
Digitaliserad år 2023

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

XII

125

D. 768.

Skänkt af domprosten S. Ålf till Konungens Bibliotek på Drottningholm 1791, hvilken gåfva af K. Gustaf besvarades med egenhändigt handbref och ett ex. af svenska mynt medaljer.
Se Linköp. St. Tidn. 1792 apr. och Gjörwell. Sv. arch. II, s. 93, 1793

(Ålf egde endast denna 1:a del. huru han, många år förut, kommit öfver detta MS:T, "är en liten hemlighet". Å:s bref t. Gjörwell 1791 24 sept.)

Ritningarne äro 15. med Chartan.

Drottningholms Bibl. Kat. No 35.

18 20/8 54.

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

14. [illegible]

Kårt Förteckning af åthskillige Märckwärdige Händelser
som till
Hans Kongl. May:ts KONUNG CARL den Tålftes
Histories
och
Segersamma Krigz actioners Uthförligare beskrijfningz tiäna kan
Angående det som uthi
CHURLAND
Den tijdh General Maioren, Gouverneuren och General Qwarteer Mästaren
Wälb:ne H:r Carl Magnus Stuart
Der uthi Hertigdömett Gouvernamentet förestodh
och under hans Commendo sig tillbragtt hafwer
Första Dehlen för Åhr 1702

(maj 1702 – mars 1703)

BIBLIOTEK

Förthal.

Sedan såsom Gudh Alzmächtig hade Wälsignat Hans Kongl: May:tts rättmätige Wapn medh en härligh Seger öfwer de Saxiske troupparne, som Descenten öfwer dünan förhindra skulle: Och altså Sedes belli utur Hans Kongl: May:tts Gräntzor in uti Fiendens länder transporterat blef, Så Hans Kongl. May:tt rådeligit att betiena sig af denne lägenheten till at utom sitt egit Land postera der troupper, hwilka till des betäckiande likwäl lembnas borde, i medlertijd som Hans Kongl: May:tt ämnade förfölia Konungen af Pohlen. Och emedan Curland hör till så myckit begwämare land som man derifrån Communicationen med Lifland lättare och utan någon swårighet hålla kunde, Ty lembnade Hans Kongl: May:tt wid sin Afmarche åt Samogiten och Litthauen som in Januario A:o 1702 skiedde, dersammastädes de trouppar som hosgående Specification utwijsar, hwilka Hans Kongl: May:tt Commendet öfwer dem åt General Maioren och General Quarter Mästaren Wälborne Herr Carl Magnus Stuart och tillijka allernådigst anbefalt att Hertigdömet Curland såsom Gouverneur styra och förestå, i Nåder uppdragit hade.

Specification af de Trouppar som Hans Kongl: May:tt under General Majoren och Gouverneuren Stuarts Commendo i Cuhrland qvarteerade.

1. Brigade Artillerie folck.

1 Brigade af Fortification

Cavallerie.

1. Regementet Nyländingar.

1. Escadron af Baron Fritz Wachtmeisters Regem:te under Öfwerstl. Wennerstet.

Dragoner.

1. Escadron af Öfwersten Graf Stenbock, under Öfwerstlieut: Baron Baner.

1. Escadron af Öfwerste Alfendels Regementet.

Infanterie

1. Regementet Hällsingar under Öfwerste Zuerring i Mitau.

1. Regementet under Öfwersten Graf Leyonhufwud.

1. Regementet under Öfwersten Baron Putbusch.

1. Regementet under Öfwerste Skytte i Libau

1. Regementet under Öfwersten Baron Posse i Bauske.

1. Battaillon af Öfwerste Codes Regem:te under Öfwerstlieut Hastfer.

Ehuruwäl Hans Kongl: Maij:tt hade kunnat haft åtskillige Orsaker / som här effter berättas skola / att strax anbefalla Gouvernamentet öfwer Esthland till Gen: Majoren Stuart, så hade dock likwäl Hans Kongl: Maij:tt för honom den nåden att han intet wille låta honom wara långt ifrån sig så länge någon apparence war at bem:te Gen: Major kunde för sin swaga hälsa skull fölia Arméens march effter; kunnandes såsom Gen: Majoren för ingen annan orsak skull, uti sin opasslighet rest ifrån Stockholm / der han dock Hans Kongl: Maij:tts permission at förblifwa hade, till dess han fullkomligen wore restituerat: / än allenast derföre att niuta den stora nåden och få wara uti Hans Kongl: Maij:tts Åsyn, hwarföre och så Hans Kongl: Maij:tt icke heller General Majoren denne Gouvernaments beställningen anbefalte, förr än som sista gången när Hans Kongl: Maij:tt gick för sitt opbrott uti Littauen allernådigst war godt General Majoren som uti Libau för sin Siukligheet måst till Sänge låg, då Hans Kongl: Maij:t nogsamt såg det ingen lyckelse war till att kunna honom på Marchen med taga, och wille förden skull honom icke utan Occupation qwarlåta utan till att bedja af sin stora nåd, Gouvernamentet öfwer sin första conquet efterlemna.

De orsaker som Hans Kongl: May:tt hade warit kunna haft till detta sitt nödiga Wahl
är först den författning som General Majoren giorde uti Wollmar d. 24 Junij på Marchen
till Riga öfwer nordandet af Hertigdömmet Curland, då H. K. May:tt sin i detta fallet
fattade dessein honom yttrade och befalte de nödige anstalter der till projectera hwilket
och skiedde så att depecherne derefter expedierades.
Till det andra war General Majoren mer än någon annan brukader wid det så tillstundande
H: K. May:tts första steg uti sitt nyit land inuti Curland wid descenten öfwer Dünan
wid Riga, i det at H. K. May:tt sände honom från Armeen förut till Riga at giöra alla
gode anstalt, lät och General Majoren upp sättia och anordna disposition af sielfwa descen-
ten, och hade Gen: Majoren dessutan uti sielfwa Actionen den lyckan att hindra ett
fahrlig dessein som Fienden anstälte, i det, att efter Hans May: ~~som~~ {sin} på wänstra Fly-
gelen intet Cavallerie hade, men war betäckt af Stranden, och på högra Flygelen war allena
nest Drabanterne och en liten Escadron af Lif Regementet, hafwande lyckats den
sidste benämnde Flygelen, fienden så widt pousserat, att Kremers trupp som tillförende hade
betäckt samma Flygel uti flanquen war förbij passerat och en sådan öppning lemnade

a. Riga. bb. Düna Strömen. c. Cobron Schantz, d. Transporten af den Swänske. Armeen, e.e.e. De Swänska troupparne som redan hade giort descenten och gingo nu på den Saxiska Armén löst. f. Hans Kongl: May:tt comenderandes uti egen hög Person. g. Den Swänske högre Flygeln som Saxerne wille tringränna. h. Gen: Maj: Stuart som förde Öfwersten Fersen medh Wästerbottns Regemente deremoot att hindra samma inbrått. i Saxernes Flyckt.

Geographisk Charta
öfver
Hertigdömet Curland
med Piltens District och Semmgallen
See
af
Öster
Siön
Lyfländska
Botn
Deel af
Lyf Land
Pollniske
Lyf Land
stöter
här
in till.
Dommernäst
Windau
Libau
Memel
Mitau
Riga
Nymynde
Golldingen
Bauske
Candau
Schrunden
Hasenpoth
Frauenburgh
Neyenburg
Doblin
Creutzburgh
Dünaburgh
Polangen
Heilige Aa
Engellska skan
Ascheraden
Käkenhäusen
Seelborgh
Sackenhusen
Grobin
Durben
Pilten
Zabelln
Tuckum
Annenhoff
Lungfirnhof
Plettenberg
Kirchholmsskantz
Dahlenholm
Babitsesiön
Myhl

att fienden som till den ändan hade draget sitt Cavallerie på sin wänstra flygel, som för den skull sträckte sig mycket längre ut, i detta om de wäre, wille prevallera sig der af och war uti den march att anfalla wår Linie i flanquen och ryggen; Men måste ändteligen sedan General Majoren sutterande sig med Westerbottens Regementet emellan Hans Maij:tts högra flygel och Swänska höst, hwarom uti öppningen der han inbryta wille, att kraftigt motstånd giörde, sig tillbaka draga.

Till det sidre contribuerade General Majoren ock ringa till medstående så wäl af defensions wärket och Choiserandet af de i Churland nödiga Fästningar och Poster, som af Oeconomie wärket med inrättandet af Landet uti wissa districter under Fästningarne och de Orter som till Magaziner destinerade blefwo, hwar till Gen: Majoren ey allena god anledning hade af de Chartor och Relationer som han sig tillförande förskaffatt (Ladt), utan ock hölt ännu dageligen Land skapp dragen af sina Officerare, så ock Landtmätarne som han allestädes omkring sände, hwarigenom han och ändteligen en stor fullkomlig Charta öfwer hela Landet sammanbragt hafwer, hwaruti af för hood att lyft format skrifwit som allenast utwiser Städerne, Wegarne, och de förnämsta orterne, och kan tiena till att så mycket bättre fatta rätta sammanhanget af det som härefter beskrifwit warder.

aa Buller Aa, bb Driven cc Wägen från Riga d. Brÿggia. e Färian, f. Mitau Slott, g. Nÿa Wärck af General Majoren och Gouverneuren Stuart anlagde. h. Mitau Stadh, i Tÿsk Kiörckia. k. Lettisk Kiörkia. l. Catholisk Kiörckia.

lagde.

Om Mitau

Emedan sielfwa Mitau är Hufwudstaden uti Curland så hafwa Hertigarne dersammastädes hade allernärmaste Citadell. Den Konung sitt Residence Slott, utan och en Fästning af 15 Bastioner Konung hertigliga Staden anläggia låtit; Men denne war ännu och aldrig till sin Perfection kommen, och sedan så nyttiat nimera underhållen blifwit, som Adeln Hertigarne handfassur i en Land, hwilken i deras frijhet ingrepp giora skulle, altyd hindrelig warit, så at när Hans Kongl. Maj:tt sig af denna Wallarne öfwer alt passable befunnit. När Herr General Majoren Carl Gustaf Mörner beordrat blef at med en stark Guarnizon till Häst och fot i denna orten posto fatta, tog han sig Reparationen af Citadellet i så måtto före at han det samma igenom Öfwerst Lieut. af Fortificationen Palmstruch å nyo palisadera och med Batterier förse lät, hwarwid det och så beredde till det Gouvernamentet åt Herr Gen. Maioren och Gen. Quartermästaren Carl Magnus Stuart anförtrodde och af honom sedermera nödigt befans, at denne Fästningen till Guarnizonens större säkerhet i åtskillige stycken förbättras skulle, då han och straxt wid sin ankomst ifrån Libau som skiedde uti Maij Månad A:o 1702. Arbetet å nyo företog, låtandes förfärdiga en ny Ravellin för den stora Porten, att bädt Logemente för wachtposten en Commu-

nications Linie emellan Fästningen och Åån, och för den Polygon som rätter uthi Kirsbärs=
trägården, emedan såsom en wälle avviserat fiende på denne sidan bästa platzen till sin Atta=
ques förmodde finna kunde, derföre en retrancherat tenaille emellertid därutj betäckt och i
dess midte retrancherat Logemente uppfört och förfärdigat, dessutan rundt kring
hela Fästningen en betäckt wäg med sin glacis, contraminerad, behörige traverser och
sortier samt på wissa ställen tiene Place d'Armes anlagde, och yttrest befinnes intet
allenast hwarannan Bastioner af Fästningen med ny torf uppsatte, dessutan grafwarne uthi=
malen och fördjupade utan och inrefinna Plattet innuti accommoderat, och till Guarni=
zonens samt Magazins placerande begwäm giort.
Det detta arbetet förrättades allenast till Guarnizons säkerhet, synnerlig såsom intet
allenast Littauerne utan och Muscoviterne uthi skillige gånger hotade att willia
med swårt Artillerie komma Dünan uthföre

a.a. Öster Siön och Redden. bb. En insiöö, som hafwer sitt uthlopp genom Canalen. cc. Hwilken och tiänar til Hamn, d. Det gamla utloppet igenfylt. e. Den gamla Swänske Skantzen derföre lagd på Kon: Gustaf Adolphs der Landsteeg, f. Den nyä Fästningen anlagd af Gen: Maj: och Gouverneuren Stuart. g Libau Stadh. h. Grubin. i. Würgen

...Pengamla
...bin i Märgen

Om Libau.

Allenstund Hans Kongl: May:tt för gått, och för Gouvernamentets säkerhet nödigt funnit, att uti Libau, Mitau, Bauskenborgh och Selborg Guarnizoner inläggia och till dem ändamåhlet fortificationer anläggias borde, på det samma Guarnizoner derutur i nödfall så mycket bättre motstånd giöra måtte; Therföre skull Hr Gouverneuren och General Maioren synnerligit vara att anläggia wid Libau sådant Wärk som wore capabelt att beskydda Reden, Hamnen och Canalen, samt [illegible] lefwandes wäl det samma i förstone af Jord uppfördt, Men dock på sådant maner at sedan Orten war sett i behörig defension, det revesteras och med Muur beklädas kunde.

Orsakerne hwilka Hans Kongl. May:t bracht till at på Libau denna [illegible] anwända, woro efterföliande.

Först efter som Libau är belägit på en öppen Strand emot stora Östersjön, så at dett Redd och Canal och Hamn sällan om Wintern tillfryser, eller åtminstone 6 Wekor senare sig tillägger än de andra Hamnar som Hans Kongl: May:tt på Lyfländske sidan hafwer, och öpnas om Wåhren lika många Wekor bittidare än de andra Hamnarne öppen går gifwandes sålades lägenhet at ifrån Swerige och Pommern Communication med de Lyfländske Provincierne

som uti alla vichtige affairer högstnödig är, så mycket bättre underhållas kan; Altså hade jag
angelägit varit at vara på den orten at anlägga, som hamnen, vadden och Staden defendera
kunde, på det at vissa Fartygen, der sammastädes altid sit läge och hindrade inlopp hafva måtte.
Verdan, alldenstund Staden och Fästningen Memmel vid yttersta på gräntzen uppåt Curland situ-
erat, och hela Landet utom dess för Littauernes infall utur Samogitien öppet och bart står;
Ty fordrade nödvändigheten at man mot ofvanbe:de Orter en Fästning anlägga skulle
hvilken ju närmare den till Gräntzen vore belägen, ju bättre kunde Landet derigenom
betäckt blifva, och har till sådant ingen ort bättre än denna vid Libau sig skickat.
Hvarutur och hvilket tvidie Orsaken varit, såsom Libau så belägit är at det på öster sydan
hafver en stor Siö, på norra sydan en bred Canal, på västra stora Östersjön, och på den
södra en väg som löper nästan in till hafvet, combinerandes allena genom en liten smal half
uppå hvilken en Skantz som Passagen försvarar är anlagd. Emellan denna hallen ligger
en Peninsel med Fästningen och Staden af förbem:te vatten, så fördelaktigt kring-
sluten, at om Hans Kongl. Maj:tt allenast hafver denna Posten behållen, kan
Han utur Sverige och andra Orter landsättia Folk och dem på peninseln campera
och sig refraichera låta à la barbe af den största Fiendtel. Armée som det skulle

willa förhindra. Sådan skull har och H. K. M:tt Konung Gustaf Adolph Glorwyr-
digst i åminnelse der sammastädes landstigit då han med sin Armée öfwergått och
Lyfland med många flera orter eröfrade, hwarom ännu i dag se Reliquierne
af högstberörde Konungs der anlagde Wall.

Den yttersta och sidsta orsaken består i Commerciens befrämjande i det att om Libau
på sådant sätt upphielptes och utwidgades, handelen dijt icke intet allenast utur Cuhr-
land utan och utur sielfwa Samogiten dragas kunde, hwartill och redan en
lycklig början giord är, der eljest Memmel samma handel bort taga och deraf
allena profitera skulle.

För den orsaken som här ofwanförmält är, skulle må wäl Windau förnämst synas hafwa
bort komma i Consideration, emedan der större skepp än i Libau inlöpa kunna;
Men som de 3:ne andra nyss skrefne der sammastädes ej finnas, ty har det och icke kunnat
meritera någon befästning, doch är den orten ej obeqwäm för skiepp och andra små fahr-
koster att sig deraf betiena, så länge ingen fiende det samma hindrar.

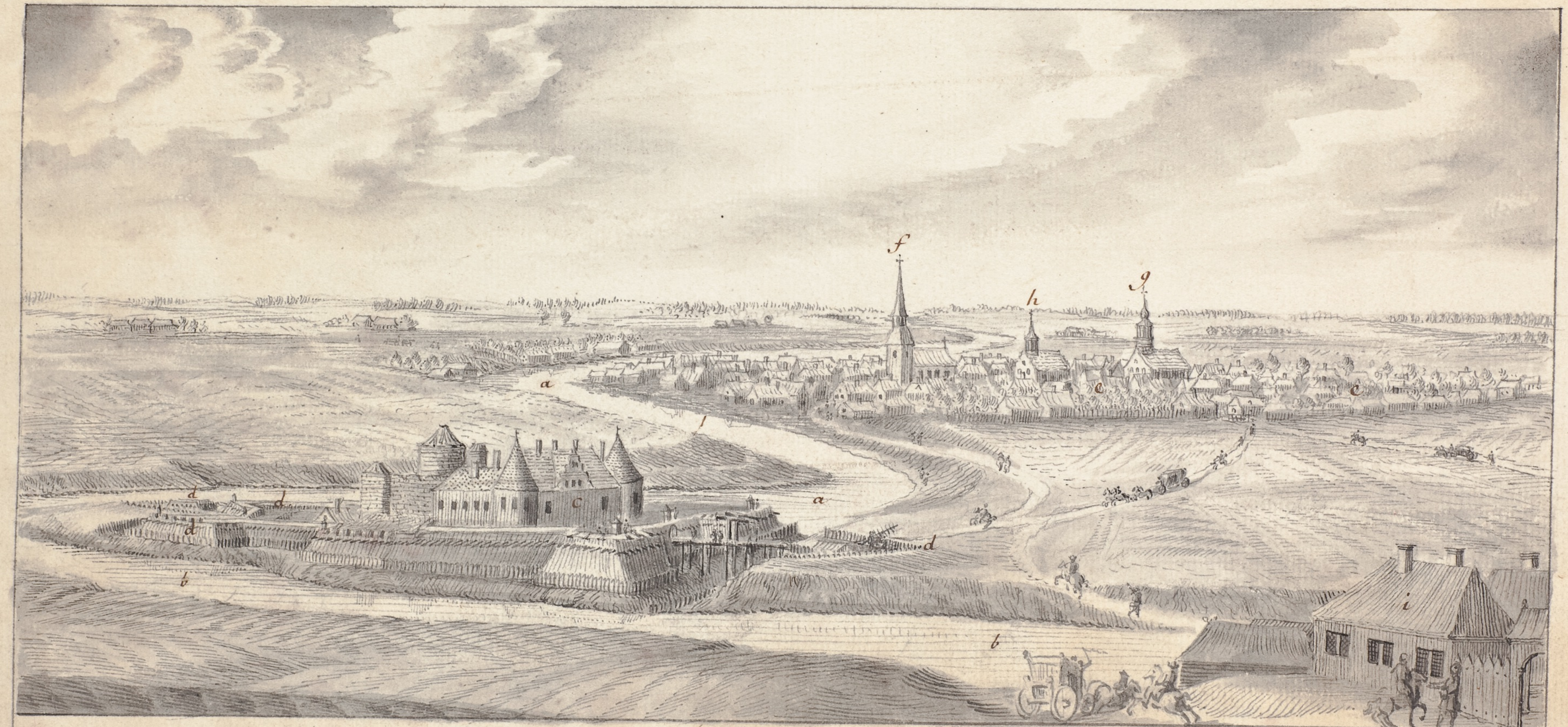

aa. Åån Memmell. bb. Åån Mÿse som conjungerar sig strax nedan för Slottet. c. Bauskenburgs Slott. ddd. Nÿa Wärcket af General Majoren Stuart an=
lagde. e. Staden Bauske, f Statz Kiörckia. g. Lettiske Kiörckia. h. Rådhuset. i Amtshofwet.

Stuart an

Om Bauskenburg.

Hertigarne utaf Curland hafwa altid haft en Commendant och besättning på Bauskenburgh och hållit den för en Condemnations Ort såsom Marstrand uti Norrige.

Det är ett gammalt Slott med en del logeable Rummen, goda hwalf och Kiällare, hwarföre Hans Kongl. Maj:tt fant det tienligit så wäll till ett Magazin som till en Brantz påst, och efter som den omkring det ruinerade Slottet, uppförde Forswärken woro mycket trånga; Ty befallte Hans Kongl. Maj:tt General Maioren Stuart at giöra derföre en ny dessein, hwilket och strax blef efterkommit, med den för delen att bollwerckz pointerne fördes ytterst till præcipicen af flyg bergit, som sträcker sig uti med begge floderne, hwilken precipice är temmelig hög och inaccessibel på twänne sidor, men för begge ändarne ändå, hwarföre de samma blifwa med Contraminerade fält bröstwär förstärkte.

Hans Kongl. Maj:t lät commendera Arbetarne utaf sitt Infanteriet som strax uppförde en Polygon som mäst trängde af samma wärk, så att den minsta armeen derifrån gick, warandes uti defension kom.

Detta Slottet war utaf större consideration, om icke flodarne som der utmed löpa wore så grunda, och hade en så hård flyg-botten, att man dem så wäll ofwanföre som nedanföre, på åtskillige Ställen passera kan.

Dessutan är det ett capitalt fel, att Jord-backarne på begge sidor om floderne äro hwart höga, att fast en Slottz wärken så höga äro anlagde, som någonsin möjeligit är, kunna den dock af de der omkrings

liggiande Jord-bergen enfilerade blifwa, hwarföre och defensionen af den orten måst bör skie under Jorden, hwartill och så communications Linier, lätte Logementer, Contraminer och Fougader öfwer allt anlagde äro.

Utaf de Trouppor som Hans Kongl: May:tt i förstone hade lemnat uti Churland, blefwo sedan till Armeen förordnade, hela Nylands Regementet till Häst, en Escadron af Öfwersten Albedils Dragoner, en Battaillon af Öfwersten Graf Leyonhufwud, och en Battaillon af Öfwersten Baron Ludbusch, Desse trouppar hade efter herr Öfwersten och Commendantens i Bauskenburg Baron Nils Posses angifwande, någon tid bortåt under herr Öfwerstl. Ekeblads commando hållit sig wid Birsen uti Littauen, att hålla på godt manner till att bemächtiga sig Slottet, hade och efective inlogerat sig uti Staden som intet är befästadt, Men kunde intet wydare komma, utan droge sig der ifrån åter till Armeen.

Der näst hade Hans Kongl: May:tt lemnat Öfwersten Baron Carl Cruus, med sitt Regemente af Finnska Ståndubblings Ryttarne uti Littauen efter sig, till att refregeras, som det högst af nöden hade, doch med de bifogade Ordre, att draga sig in i Churland om det skulle trängas af Fiendens Ankomst; i följe der af nödgades ben:te Öfwersten Kruus, att uti April Månad draga sig på Churska gräntzen åt Libauska sidan.

Och som H:s K. May:tt allernådigst hade förordnat, att General Maior Maidel, skulle med de ifrån Swerige till Riga ankomne Recruter, gå igenom Littauen efter Armeen

och

och tillika convoyera Artilleriet som ännu stod qwar i Winter Quarteren, alla de restitu-
rade af de uti Armeen efterlembnade Sjuka uti Libau, Goldingen, Mitau och Bau-
skenburg, så och hela Commissariat wagnar ifrån Eden samt hela Arméens efterlemb-
nade Tälter och Bagage; Derpå förordnade Generalen och Gouverneuren för alt ofwan-
talde följande March Router, som alla stodo tilsammans uti General Rendevous platzen
Janiskj, Nembl: Öfwersten Krusses ginck utom Churiska Gräntzen och hölte de sina Marchrou-
terne som i samma woro, till hwilcken ända han sig uti Schagarn posterade, 3. Mihl ifrån
Janiska, der Ryttmästaren Rutenschöld som af Hans Kongl: May:tt war förordnat att
fournera Magaziner för Gen: Major Maidels march genom Littauen, sig med sitt parti
satt hade.

Ryttmästaren Roxman skulle med 30. Ryttare och 300. Musquetterare af de restituerade
med alla tälter och Munteringar, som uti Libau woro gå näst innan för Öfwersten Kru-
ses marchroute, och conjungera sig på wägen med Cap: Lode som förde 100 Man af
Öfwerste Hastfers Battaillon, at så myckit säkrare komma till Janiskj.
Commissariat wagnarne hade sin March Route dernäst gående ifrån Eden med

sin convoy som togs uti Goldingen, öfwer Frauenburg och Essern, åt Janiska.
Artilleriet skulle gå uti sine Quarteer ifrån Candau genom Tuckum åt Mitau
och der conjungera sig till större säkerhet med Gen: Major Maidel.
Proviantet hade sin March route ifrån Riga genom Mitau åt Janiski.
De ifrån Bauskenborg restituerade skulle gå öfwer Bersteln åt Janiski.
Under anstalten till att detta giöra war Herr General Majoren och Gouverneuren ifrån
Libau och till Mitau, att för all richtighet skull wara så mycket närmare wid handen, men
straxt efter des ankomst, hade den Litthauiske Anföraren Zaraneck dragit sin force tillhopa
öfwerfallit Ryttmästaren Rutenschölds Partie som här och der omkring Janiski ut-
spridt war att indrifwa Provision, tagit Ryttmästaren tillfånga samt nedergiort och
bortfört 27 gemene som man saknade, och wille sedan med hela sin force som stod uti
Schaul 7 mil ifrån Janiski, komma efter och Magazin derifrån bortföra, Men
Gen. Majoren och Gouverneuren gaf straxt Ordre till H:r Öfwersten Kruus uti Scha-
garen, samt Öfwersterne Pudbusch och Leyonhufwud att med deras Manskap draga
sig tillhopa och förhindra Fiendens förehafwande, hwilket det och så lyckel. efter deras

att då der sig conjungerat hade och komma till Janiska så war ännu Magazinet i behåld, genom hwilkets förlust ännu hela Gen: Maj: Maidels march hade kommit att hindra.

Om Öfwersten Högwälb: Baron Carl Kruses Action, med Littauiske Anföraren Zaraneck.

Sedan Magazinet så lyckeligen salverat war fanns ofwanbem:te Öfwersten nödligt att ännu gå widare och poussera fienden, och således bättre kunna formera Magazinerna, hwilket och så lyckel. aflopp, att då Herr Öfwersten Kruse som hade avangardet kom 3 Mihl ifrån Janiskj till en Bro Muska benämnd, stötte hans förtroupp som bestod af 40 [illegible] och Saphias Kosackar, hwilka sig en tid bortåt hos Öfwersten Kruse uppehållit, uppå hela Zaranecks Corps, som 2000 Man stark ifrån Schauel ammarcherandes kom; Öfwersten Kruse som och endast war öfwer Bron med strax 30 af de första Ryttarna som öfwer kommo:/ Medan de andra för broens bräckligheet den (?) reparera måste quar stodo:/ och Secunderade den med sin förtroupp med en sådan braveur att fienden strax måste taga till flykten, och fast en Öfwerste Kruses öfrige Cavallerie broen sedan passerade, så kommo de dock lyckligen intet med fienden uti Action, utan herr Öfwersten allena med sine 30 Ryttare och 40 Kosackar en hel mihl fienden förföljde innan som någon satte sig till wärns, men de stälte sig

a. Öfwersten Baron Carl Gustaf Kruse, som med 30 Ryttare och 40 Saphiske Walactar, fördref och slogh hela Zaranecks Corpo. b.
c. Muska Broo, belägen emellan Janiski och Schaule. d. Rästen af Öfwerste Kruses Regemente, som intet kunde komma öfwer Broon som war
sönder, innan han blef lagader.

Fienden hade som en fördelachtig Stengård hwilket den icke längre wärjade än till dess att Herr Öfwersten Krüus med sin Troupp på dem avancerade, och de imedlertid för finge att hela Avangardet följde strax derefter och begynte draga sig utur en skog som den passera måste, Och emedan Fienden uti denne sin Retrait mycket Manskapp förlorade, och wåra deremot inga miste; ty förföljde Herr Öfwersten Krüus dem ännu 2 Mihl och undergiorde så mycket som de hinte, hwarefter Hästarne så uti tröttade woro att ingen poursuitte mera skie kunde, utan Öfwersten wände sig tillbaka till Resten af detachementet, Fienden emot förlorade uti denne Action en stor Standar 3 par stora Pukor, en liten [illegible] och Zarnecks eget Bagage af Tälter och annat Equipage, samt kostbahra kläder och ett stort Signete af den Czarniske Wojwoden; derförutan sedan detachementet kommit uti Janiski; Magazinen derstädes att förstöra och [illegible].

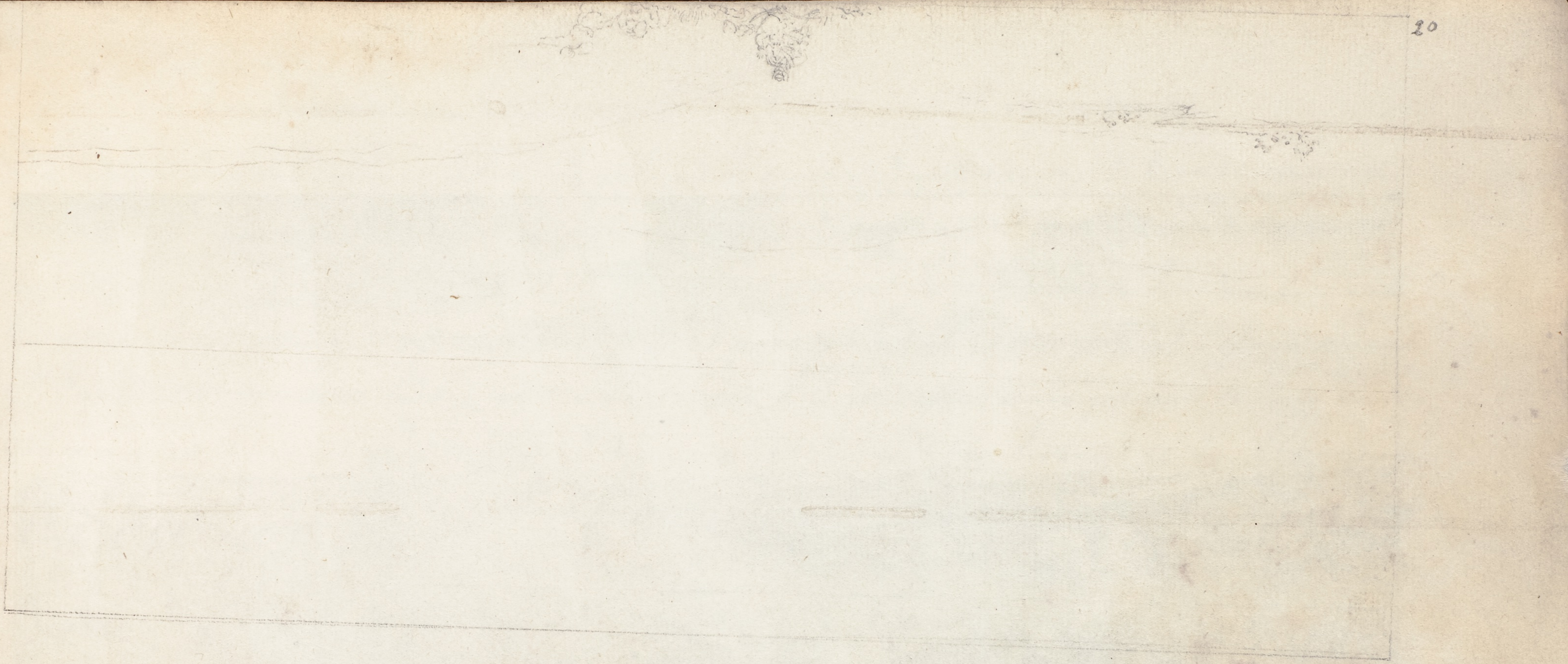

a. Byn Raumskaiski, hwarest Littauerne anfölle Ryttmästaren Roxman. b. Högden hwarest han sigh satte och fördref Fienden, c. hwaraf en stor deel kommo i ett Morass, derest de deels nederslutne deels tillfånga tagne blefwo.

f Fienden, c. Swaraf

Om Ryttmästare Roxmans första Action wijd Raumskaiski.

Emedan såsom det omkring Libau uti alla de Nägderne der Armeen sitt Cantonemente och Winterqvarterer haft hade, så af Hästar uthblottadt war att Rytmästar Roxman som med ungefähr 30. Ryttare och 320 Musquetterare af de restituerade Sjuka, hwaraf General Majoren och Gouverneuren Stuart beordrades att convoyera den ifrån samma Orte afgående Arméens Läcter och Munderingar till Janiski, Omöijeligen kunde Land=wägen med så myckett Bagage fort komma; Altså gick han Siöledes ifrån Libau och till Polangen uti Littauen att der Landstiga och med Litthauiske Hästar och [illegible] sin march fortsättia, men efter såsom han icke heller fant derstädes så många Hästar som han behöfde nödgades han sända största delen af Bagaget tillbaka till Libau och fortsätte sin Resa med resten, gick ifrån den samma den honom föresatte marchrouten, af den orsaak att en Feltherren Saphieas Adjudant, hwilken såsom Commissarius den uppå marchen betiäna skulle förgaf sig hafwa på diverse ställen provision för troupparne, hwar=efter de af och an marcherade, och tyden således försummades att Fienden fick rådrum att draga sig tillhopa öfwer 1000 Man stark, convoyen att attaquera, som och skiedde den 16 Junij om morgonen kl. 5 wijd en by Raumskaiski benämd, men såsom Rytt=

mästaren emedan denna kundskapp hade, och bekom uti dagen tillförende till sig 4 Compagnier af Fältherrens Sapiehas Soldater bestälte han sig i fält i Battaille, Soldaterne uppå en hög att formera högra flygeln, och med 342 man skapp giorde han den wänstra flygeln som war på flanquen betäckt utaf en Å, afwaktade sålunda fiendens ankomst som med stort roop och mycket häftigt anfoll mot uppå Infanteriet hwilka honom tappert mot stodo, doch aflät fienden intet att reitérera sina anlopp, intill dess Ryttmästaren lät Infanteriet som stod ytterst på wänstra på wänstra flygeln draga sig utmed Ån fram som gaf der fienden en sådan Salva i flanquen at han sig derifrån eloignera måste, skyndandes sig emot de 4 Compagnier Soldater som på högren stodo, hwilka sig wäl till en tid tappert wärjde, men rådde äntel. i confusion, så at de sig började retirera, Men i det samma ryckte Ryttmästaren Rokman med sina 26 Ryttare utur linien och högg fienden så oförmodelig in uti ryggen, at sig hela swärmen på flykten begaf, och rådde för sig att Morass så at en stor del der sittiande blef, de wåre in till 250 nedergiorde och 29 tillfånga togo, hwaribland woro 9 Towarscher eller förnäma Adelsman, besynnerligen en af den berömda familien Pododski,

a. Kiörckan och Hofwet Tirckle, hwarest Littauerne andra gången angrepo Ryttmästaren Roxman, b. Hofwet som de tände Eld uti. c. Ryttmästare Roxmans utfall, hwarmedh Han Fienden fördref, sedan han medh dem 3 timar i action warit hade.

…o uti. C. Ryttmästare Koy…

resten salverade sig igenom Morasset, hvarest then svåra dem intet efterfölia kunde.

Om Ryttmäst: Råkmans andra Action wid Tirskle

Denna stöt kunde Littauerne intet försmärta utan drogo nya Trouppar till sig och kommo åter anmarcherandes till att anfalla Ryttmästaren Råkman d. 21 Junij om Morgonen kl. 10. 4 Mil ifrån Raumskaiski wid en ort benämnd Tirskle hvarest Ryttmäst: Råkman rastade med Convoyet, om middagen hade släppt sina Rustt Hästar i beten och satt alla wagnarne in uti Ladugården som der wid Hofwet war, ämnandes åter om aftonen att bryta upp och uti swalkan widare fort marchera, Men då Fienden kom anmarcherandes, poste=rade Ryttmästaren en deel af sitt Infanterie wid Bagaget uti Ladugården, hwilken den medan med stark gärdsgård instängder war, Resten lade han uti en straxt derhos warande Trädgård, och der bakom satte han Cavalleriet, sedan han hade låtit uppkasta en Bro som war öfwer en Å, hwilken honom Ryggen betäckte; Huusfolket uti Hofwet som gierna wille Contribuera till Ryttmästarens underlag, tände straxt Elden på mangården så at wåra hade Fienden framför sig och lågan uppå Ryggen. Fiendens första Attaque böriades

Kl. 10 om Morgonen och skiudde på tvenne sidor af Ladugården, hwilken han på allehanda sätt sökte att i brand sättia, men blef derifrån med Continuerligit skiutande af der wåra hindrad, hwilka af honom så myckit mindre skada lida kunde som der af den tata giärsgården som på alla sidor Ladugården stängde, woro betäckte.
Sedan, alldenstund han märckte att den andra delen af wårt Infanterie sig Kyrkio-gården bemästra kunde, har han några af sina i den kring samma Kyrkiogård warande husen intaga låtit, och derifrån på wåra Salva giöra, hwilket och med den effect skiedde, att 3 gemena folle, men 3 under Officerare och 26 gemena blesserade blefwo.
Wid och efter åtskillige sådane Scharmützlingar giorde Ryttmästaren Rääman med hälfwa Cavalleriet ifrån Ladugården och den andra hälften ifrån Kyrkiogården utfall, tillika med några af Infanteriet, som åtwen ifrån bägge orterne utfullo, och de-pouserade så Fienden, att han intet allenast den ofwan benämnde husen lemna måste hwilka wåra straxt uppbrände, utan och sig retirera böriade. Och ehuru wäl en hop af den sälta Ryttmästaren bedragne, i det de med hwita Näsdukars wiftande och Saphias nämnande wille gifwa sig utt för Sapieske, blefwo de doch så mycket

tagen at den flygtiga taga nödgades; Då sedan Ryttmästaren Lagercrantz Com efte-
men efter en Action af 8 timmar, hvarj igenom gemen under en 24 skotts giort, fick
låta slå och blåsa Victoria. Huru många Fienden i denna träffningen förlorat, kan
man intet egentel. veta, efter de sina döda bortsläpat, men af Fångarnes utsago har
man dock förnummit en stor myckenhet af dem har varit satt lifvet till, men på
vår syda äro 7 gemena stupade, samt 26 gemene och 3 under Officerare blesserade.

Om den unga Bandomers infall uti Öfv:e Baron Per Baners och des Dragoners Quarteer d. 15 Junij 1702.

Sedan General Majoren och Gouverneuren Stuart ifrån Libau till Mitau ankommen war, begjärade Öfwerstelieut: af de Curländske dragonerne, Högwälb:ne Herr Baron Per Baneer permission att komma till Mitau, och förredraga en och annan nödwändighet beträffande sitt underhafwande Manskapp som stod i Quarteren om kring Selborgh, hwilket honom och effterlåts, så att han sig i Mitau instälte. Fienden som stod på andra sidan om Dünan uti Polniskt Lifland och straxt kunskapp om Öfwerstelieutantens frånwaro, och dess innuti kanske den beråttelse att de wore uti Quarteren ey så noga wacksamhet brukades med wachter och förposter, ty wille han sig af lägenheten betiäna, uppbrytandes denne unga Bandomer som under den Öfwerste befälet war, utur sin Postering med 500. dels Tartare, dels Dragoner som han utur Polniskt Lifland och Litthauen till sig dragit, och marcherade som berättades på en Natt 24. Mihl och kom om Morgonen d. 15 Junij uti Dragonernes Quarteer, derest de så wäl Officerare som Bönderne anfölle; uti Buschhof, Öfv:e Baners Quarteer, togo de Capit: Swab sedan de honom illa hanterat hade tillfånga, innte en under Officerare, Men Öfr. Gemene

som de till Slottet komme, slogo de sig wäll på Rofirne som hoos Bönderne ihre och bortförde med sig deras Hästar och Monteringar, så och all Öfwerst Lieut: Baners Equipage; sammaledes foro de fram uti Cap: Swabes Quarter Holmhoff.

Capit: Kuhlbars då warande Commendant på Drebong, sände så snart han detta förnamm strax utskillige Couriers, så wäll till de andra Officerarnes som de ginommed Quarterer, hwarpå de sig strax sammandrogo, och d. 16 om Morgonen wijd Selborg satte då Capit. Danckwart med 100 Hästar fienden 7. Mil långt efter in till Dubbena Ster, men ingen infånga kunde.

Wid detta tillfället hände ännu den Olyckan att Lieutnanten af Infanteriet Wessman utur Selborgs garnizon, war utcommenderat med en Corporal och 12 Dragoner till de Dünaburgiske Orterne att inndrifwa Contribution, men i återresan oförmodeligt råkat uppå Bandomers Partie, och vachtadt han sig wäll defenderat, så att några af Fienden på Platzen blefwo, så wart han af myckenheten öfwermächtigat och illa blesserat till fånga tagen, men Corporalen och 9. gemene underjorde, de andra 3 Sallverade sig och komma till Selborgh tillbaka.

Wid detta innfallet äro uti alles förmist Cap: Swab. en Rustmästare och 1 tambour, som

Åhr läger, men 2 Corporaler 1 Prophos och 29 gemene Dragoner undergiorde.

General Majoren och Gouverneuren Stuart hvaraf desse Quarteren och deras Postering ingen kunskap hade hafft, emedan den altid dependerat af Bauskenborgs och Selbergs Commendanter fant nu wara rådeligit, at lika som han hade wid sin ankomst till Mitau låtit Remonterings Commenderne först draga sig tillsammans uti Quarteren, och sedan campera uppå fördelachtige Orter; altså afsände han och Öfwerste L. Baner tillbaka att sammandraga sitt Manskap och sättia sig under Slottet Selborgh, hwilket om så godt effect giorde att fast fienden uppå bem:te Slottz utskiutit anslag hade, så blef doch hel, dei något utaf, emedan altid den swårheten war att under Canon skotten först måtte angripa de der Posterade Dragoner, hwilka sin Subsistance utur Magazinet bekommo men blef uter dess in i stället Caserneradt utur deras Quarter, det som de uti den samma skulle hafwa förtärt.

Sedan såsom den Olyckan hände att Muscovitern uti Lifland inträngde, war man uti Curland wiss huru med Kongl. May:tts trouppar som i Guarnizonerne intet behöfdes, denne sommaren förtagas skulle.

General Maioren och Gouverneuren hade wäl formerat en wiss dessein in uti Littauen att utföra, men då den stund alla tydningar utur Lifland med brachte huruledes Muscovitern med en stor force under åt Dünan nedkade, och förgåfwo sig willia uti Curland inträngia; ty torde man ej troupparne distrahera, eller långt utur Gouvernamentet bortsända, utan nödgades dem tillsammanhålla att vis unita så myckel mehr måtte kunna effectuera i fall fienden ankomme, och åtminstone hindra passagen uppå Dünan, af hwilken sig fienden betjena wille till transport af sitt swåra Artillerie som han för Riga hade willia bruka. Det hade Fältherren Saphiea uti åtskillige Littauske orter begynt igenom wärfningar uppråttta Manskapp, men Oginskis adherenter och trouppar förstörde de måste deraf, så att allenast några Compagnier som sig in i Curland retirerade salvera kunde, hafwandes med sig Hans Kongl. May:ts Ordre till Gen: Maioren och Gouverneuren det han dem wissa Quartéer gifwa som om det Hans May:tts trouppar woro anslåde skulle. Nu hade

General Majoren alltid hållit trenne förposter under ett Compagnie af Öfwerst Lieut: Hastfers Battaillon uti Polangen, som är ett Kongl. Pohlst taffelgodz, och Pass uppå den Memelska wägen så och i Schoden som är nu Fältherrens Gods och pass uppå den Samoitiski wägen. Desse begge Orter tillika med Kretingen, Cortiani och andre deromkring liggiande Godz, alla Fältherren Saphia tillhörige, presenterade Gen: Mai: och Gouverneuren åt bem:te Fält-Herrens Compagnier till Quarteér, allenast emedan de såsom nya troupper dem aldrabäst skulle söka att conservera, hwilket de och antogo, så att Gen: Maioren och Gouverneuren sin förwagt ifrån Polangen och till Heiligen Aa indrog.

Men det warade intet längre än till dess Wasinskij och Kneckewitz med några Fahnor af Oginskis troupper dit kom, och sedan den delogerat de förre, största delen af Saphias der kringliggiande Godz under obeskriflig uppå Tunnerwärnarne förofwat barbarie upbrände.

General Maioren och Gouverneuren som gierna önskade att denna Partierna ej måtte tränga in öfwer gräntzen, och dock ej wille säga att hans Troupper ej så snart skulle kunna dit, som hans den uti förr sin Corps skulle kunna hafwa giort; lät likwäl straxt inrätta Entreagrer och samla Proviant för 800 Mann, på wägen ifrån Mitau och till Schoden, fast han ingen

ärnade sig sända, hwaraf hindrade infall och så tungade, oachtadt att Knechewitz widare på hela den sidan i Curland sine universalier utgifwa låtit, och ett general rendevous uti Lutzaw determinerat hade, hwaraf dock ingen ting till effecten kom.
Sedan hindren uti åtskillige rencontrer hade sedt att hans Trouppar som bestodo af Edelmän och deras drängiar till häst uppsatte, hwarken kunde disciplineras eller wänjas till elden, så förmådde Oginsky så mycket på en allmän Landtdag, att honom gafs utaf hwar rök eller Korsten uti Samoiten och de näste districterna af Littauen 1 R:dr till att derföre wärfwa regulerade trouppar. Detta kom General Maioren och Gouverneuren mycket för dägligt, wäl wetandes att om de trouppar komme till stånd, så skulle han af dem blifwa incommoderat samt för denskull rådeligit at bringa deruti någon confusion, innan det till sin fullbordan skulle komma, och detacherade fördenskull Öfwersten Högwälb. Hr. Adam Leyonhufwud, med så mycket trouppar som i fält ställas kunde, at dermed uti Littauen ett mächtigt infall giöra, och på det samma Expedition så mycket bättre framgång måtte winna, uppsattes ett universal som sig funderade uppå Jus repressalium, och tog det inuti alla Fältherrens adherenter i dess skydd, hwarutaf Exemplarerne kring hela Littauen utspriddes och lyda såsom följer.

Sacr
bernato
um M

Quam
rint Sac
Regni P
Rex m
ubi Vici
in Bonis
ius stud
deum
Litthua
ventes f

Sacræ Regiæ Maiestatis Sveciæ Generalis Maior, Gubernator Curlandiæ, Semgalliæ & Districtus Piltensis, Director Generalis omnium Munimentorum Sveciæ, & Primus Camerarius,

Carolus Magnus Stuart

Dominus in Farrenstedt & Langenbrüggen.

Quam prolixis Amicitiæ Officiis, mutuæq; benevolentiæ Documentis omni tempore se devinxerint Sacra Regia Maiestas Sueciæ & inclyta Polonorum Respublica; nullum planè omnium Regni Polonici incolarum latere potest. Hac ipsa necessitudinis arctissimæ fiduciâ impulsus Rex meus Clementissimus, commisit mihi atq; mandavit, ut in præsentibus Conventuris, ubi Vicinalis Lithuania non solum Privatorum dissidiis maximè agitata: sed & nuper in Bonis Ducis Sapiehæ Schodianis & Cretingensibus, per nativos perniciosissimis seditionibus studentes subditos, omnia incendiis, cadaveribus, cruore atq; luctu compleri, cernitur; id cum animo meo statutum semper ac deliberatum haberem, ut memorati Ducatus Litthuaniæ fideles, & Partibus Reipublicæ eâ, qua decet, observantia constanter inhærentes subditi in tutela & præsidio Sacræ Regiæ Maiestatis Sveciæ tutò latere possint.

Hocce Sacræ Regiæ Maiestatis gratiosissimum Mandatum ut exsequatur, Per-illustri Comiti & Colonello, Domino Adamo a Löwenhaubt cum Electu Copiarum Equestrium atq; Pedestrium Lithuaniam intrare & Inclytæ Reipublicæ ac Illustrissimi Ducis Sapiehæ Amicos non solum honestissimé defendere, sed & iniuriam ab Oginskianis & quacunq; contraria parte erga illos intentatam propulsare, efficaciter iniunctum est. Quod propositum quin omnes & singuli, qui saluti Reipublicæ & commodis Ducis Sapiehæ servire, inæstimabilem Libertatem asserere & sepulta feré eorum bona vindicare cupiunt, non modó animum & consilia pedemq; conferendó, verum etiam, ut simul consistere & ex bonis Contrariorum necessarios Victus quærere possint, allaborandó promovere anniıxuri sint, firmiter mihi persuasum habeo. Dabantur in Arce Mitaviensi die 12 Aug: A° 1702

Carolus Magnus Stuart

a. Den swänska Anföraren Öfwersten Gref Adam Ludwig Lewenhaupt, som medh bb. sitt Detachemente slogh Littauerner hela force, cc. wydh Posswoll, då och deras Anförare den berömde Regementr: Kirkillo d. bleef skuten.

...rner Sela forge, cc.

5

Om Öfwersten Högwälb:ne Gref Adam Leyonhufwuds Actioner

Sedan såsom Öfwersten Högwälborne Graf Leyonhufwud hade anträdt sin march åt Littauen och wijd Bauskenborgh med Öfwersten och Commendanten Högwälb: Baron Nils Posse confererat, tog han der till sig twenne Bröder Buchholtzar, den äldre Maior, och den yngre Ryttmästare under Fältherren Saphiea, samt en Edelman Gedrowski benämnd, hwilken och Fältherrens civil betiente warit, tillijka med 10 à 12 andra Edelmän, af hwilka altid några uthsändes med små Partier och inbrachte dem som de anträffade af Oginskis Adherenter, hwarwid den yngre Buchholtz särdeles flijt anwände, så att han och Lieut: Stackelbergh Oginskys Öfwerste Korffutz af Scheimen, så och en af hans förnämsta Råd-gifware och Adhærent Castelanitzen Josep Pussina af Linkau till detachementet inbrachte, hwilka och tillijka med Ryttmästaren Ryssel som af Maior Mentzer tagen blef, och en hoper andra gemenare fångar till Mitau insändes; Något derefter sände och så wäl Brefwen och Öfwersten att Convoy till Mitau med inemot 1000 st. Boskaps stora och små som för Magazinet slachtade blefwo, och följde en hoper Hästar samt annat Littauiskt Tyg.

Herr Brigadiern och Öfwersten tog sig sedan cours förbi med et Cavalleriet under Öfwerstlieutnant Ba-
ron Per Baners commando uti Birsen, at där uppsnappa fyra Standarer af Fienden som stodo uti
Kupitscheik, och tillika surprenera Castelan Bergh samt andre förnämne Fiendtlige Adhærenter
som sig intet långt derifrån uppå sine gårdar uppehölle, commenderades i medlertijd Infanteriet under
Major Mentzers Commando uti Chaimen, hwilket då det uppbröt blef en Under Officerare qwar
som skulle bewaka det ifrån Mitau tilbaka wäntande convoyet hwart Infanteriet marche-
rat hade, denne Under Officeraren hade den Olyckan at blifwa af Littauerne förrådd, och af Fien-
den bort tagen.

Öfwersten Graf Leyonhufwud hade med Cavalleriet nog samt kunnat giöra sin course, om icke Fienden
deraf larm fått i det att då Partiet om Morgonen marcherade till Kupitscheik blef Öfwerstelieut.
Baron Baner uti förtrouppen som bestod af 10 Granadierer warse, twenne Fiendens förposter löpa,
hwarföre han strax med sin troupp fast det öfriga af Cavallerie för en näst bygia och defilee intet
följa kunde, så att oaktadt det han fann sig hela Fiendens Trupp på en backa, wijd Kyrkian Posterat,
gick han ändå widare på med sin lilla troupp samt några Soldater, men Fienden höllt intet stånd,
utan flydde bort och giorde omkring hela landet larm, så att den öfriga desseinen intet re-
ussera kunde, hwarföre allenast androm till skräck en stor hof uppbrant blef Kotschebaschietz

tillhörigt, hwilken är en af den argste Fältherrens fiender, och hade tiänte förr uti Oginskiske tiänst; hwarföre Cavalleriet och sin march tillbaka togh, och coniungerade sig hädereigen igen med Infanteriet uti Montegalitscheick.

General Maioren och Gouverneuren Stuart, hade emedlertijd fått kunskapp, huruledes fienden sigh ifrån Schoden och andra Orter wijd Preussiska Grentzen sammandrog, och med alle sin forge sigh åt Curland avancerade, och emedan Gen: Maioren och Gouverneuren hade fattat den dessein att så snart Gr. Leyonhufwuds detachemente tillbaka komme så wille han till Landetz säkerhet och betäckelse med Cavallerie och Infanterie den Platzen som långs wijd Grentzen ligge, såsom Würgens, Schrunden, frauenburgh och Doblin, hwarwid så Postens gång och communication med Libau derigenom maintenerades, med Guarnizon besättia, men strax i början det fienden sådant förmärckt, och landt fördenskull warit i anmarche att sättia sigh uti de Platzen, då man sedan deraf hade haft stora besvärligheter; ty hela Landet der omkring hade gifwit sigh i hans beskydd, och fournerat alla nödwändigheter, så att contributionen, Postens fryje passage och den rätta correspondancen med Libau på en gång förfallit hade; Altså gaf General Maioren och Gouverneuren ordre till Öfwersten Gr. Leyonhufwud det han sig med detachementet utur Littauen in uti Curland tillbaka draga skulle.

Fiendens här och där kringströfwande compagnier och trouppar fingo straxt kunskap af Detachemen-
tets retrait, och menande att det skiedde af rädhoga, ty samlade sig ifrån alla Orter wid 3000 Man, under
en Regementarius Tirkillos anförande, i det hopp att prevallera sig af de Swenskes swagheten
och dem således kunna öfwerwinna Lasta, som de och denna gången mera braveur wijste och nära
mera anwände än de någon sin tilförene giort hade.
Öfwersten Gr. Leyonhufwud fick uti Montegallitscheick der han en dag stilla stod, kunskap
af Fiendens anmarch och ställte sig derunställ uti god positur, men wäntade förgiäfwes
en hel dag och natt; ty bröt han om Morgonen derefter opp åt Possewoll att möta Fienden
men fant ingen utan fick den kunskap att den sig på sidan i Skogarne, och på den wägen
åt Kupitscheick dragit hade, men det hände sig, att i det Regementz Quarter Mästaren med
några fourier och fourierskytter gingo något förut att anskaffa all nödig provision uti Posse-
woll, råkade de oförmodeligen in mitt uti Fiendens hop, som dem på alla sidor kringrände
så att några fourier och fourierskyttar som mindre goda hästar beredne woro, måste blifwa
i sticket, men Quartermästaren högg sig igenom och kom oskadd till Detachementet under Gubbin.
Straxt derpå lät Fienden se sig der wid Gulbin med sina för trouppar, då Öfwersten Gr. Leyon-
hufwud rangerade Detachementet och marcherade så fort en ordre de Battallie emot Fienden

hwilken de och funno, sig hafwa stält på andra sidan om ett desavantageust Pass med sin största force, förutan åtskillige hans troupper som höllo sig så wäl bakom effter som på sidorne af Detachementet, samt en hoper af hans braveste på denne sidan utom Passet, hwilka komme att giöra le coup de Pistolet och syntes willia Attaquera Detachementet uti Passagen af Passet, men Öf. Gr. Leyonhufwud stälte uti alt så godt Ordning att Fienden intet ankomma kunde, utan blef med Styckena, musquetteriet och Dragonerne afhållen, och nödgades att draga sig af och sättia sig först uti en Skog, men sedan följde han äntå alt på wänster handen af marchen, giörandes mine at willia förhindra wåra passagen till Staden Posswall, men som Öfwersten Gr. Leyonhufwud det nu aktade, utan gick geradeste wägen fram, cederade och Fienden inträdt till Staden, igenom hwilken detachementet defilerade och sattes sig öfwer watten i Amtz hoffwet, på andra sidan om Staden, uti hwilken Kirckillos häst blef af Öf. Albedihls granad: retirablee i hiel skuten, så wart och en Kirckillos Trompetare der tillfånga tagen.

Den 13 fortsattes marchen då Fienden wäl anföll Arrier Gardet uti Passagen af Müsen som är en steen grund ström, men Capit: Giging, Lieutnanterne Stackelbergh /: under hwilken en Häst den dagen blef skuten :/ och von Gahlen, hwilka commenderade arriergardet

souteneradt af Infanteriets Granadierer höllo honom så af, att han allenast några skott med s
Husarne giöra kunde, doch som han sedan begynte lägga sig bakom Giärdsgårdar och buskar och med
sina Husarer skada både Folck och Hästar, ward Capit: Törner commenderat med några 50 Musque-
terare att marchera på sidan utmed arriergardet som Fienden således afhölt att sedan han
och fått några brafwa Styckeskott i hopen lät han sig eftermiddagen intet mera se, utan kunnade
wåra marchen sig till tartare by, Cumeen hwarest de Natten öfwer stående blefwo; så och d. 14 till
att hwila sig; d. 15 Om Morgonen hördes några Styckeskott åt Bauske, sig tog detachementet
sin marche dit åt, blifwandes strax warse först några små trouppar, men sedan straxt derpå
hela Fiendens force och wäl dubbelt så starkt som de förra dagarne warit, hwilka en ordre de
Battaille sattes efter wåra, sig wart arriergardet med et cavallerie förstärkt och satte sig så
lilla med Capit: Biederbergh och Lieut: Orr som med några 60 Mann Infanterie hoos dem woro
till wärn, Major Mentzer giorde och med Infanteriet sig färdig då Fienden med starckt skrij, slå-
ende standarer, dem de intet förr wist hade, samt pukor och trompeter att starckt anfall på Ca-
valleriet giorde, så att der alldeles melerades och sönderles lieutnanten von Gahlen med sin troupp
wart omringader blef, men som Öfwersten Baron Baner, commenderandes Cavalleriet med
Capit: Danckwart, Capit: Gyging, Lieut: Stackelbergh, samt de öfrige af Cavalleriet genast påtrangde, och

Öfwersten Gr. Leyonhufwud iämwäl med Infanteriet lät giöra några goda Salvor uti flanquen
af fiendens Corpo, hwilket han ej längre stånd, utan drog sig i största hast tillbaka, lemnandes ibland
åtskilliga andra sin förnämste Anförare Kirckillo på platzen. Lieutnanten von Gahlen,
som all Bravour och conduite af en godt Officerare wist hade, högg sig med sin troupp igenom
så att han allenast kommer igenom dragounerne, men blef sielf skuten uti sidan illa
dock utan fara blesserad. Lieut: Stackelbergh fick en häst under sig skuten, och Herr Major
Buchholtz uti hufwudet Legerement skadder, samt Lieut: Grabo med en stingare kula
genomskuten, huru många andra äro blefne eller Blesserade utskrifwer Förslaget; men af
fienden såg man en hel hoper på fältet qwarliggia.
Sedan fienden ej widare stört att förfölja fortsattes marchen om aftonen till Bauske
och d. 16 till Annenburgh, då wäl fienden sig uti skogarne wid Bauske alldra sist för lät,
dock intet widare tenterade; d. 17 anlände Detachementet lyckel. till Mitau, då Herr
Öfwersten G. Leyonhufwud presenterade General Majoren och Gouverneuren Stuart
Sabbeln af den slagne Kirckillo som fiendens Anförare och wälbem:te Herr Grefwe och Öf-
werstens rätta Contrapart warit hade.

a. Capit: Bolltos Partie, som af Littauerne, bb. blef attaquerat wijd Sessaw på några Ryttare, cc. som störter i Grafwarne, nedergiordes,
d. wår förwacht som under Öf. lieut: Wennerstedt och Baneer, Partiet seconderade och Littauerne fördref!

6

…rafvarne, nedergiorde,

Relation om Öfwerstens Wälborne Gustaf Erenst Albedyhls Expedition

Såsom Gen: Lieutnanten och Gouverneuren Frölich uti Riga, intet med nödtorfftigt Cavallerie försedd war och Muscoviterne dag från dag sedan Marienborgh war borttagit, uti landet längre inträngde, hwaraf han med brännande och härjande, sitt Tyranni fortsatte, hwaremot wäl några trouppar af Landt militien sig opponerade dock med ringa Effect, Ty fant Herr Gen: Lieut: och Gouverneuren Frölich nödigt att begiära utaf General Majoren och Gouverneuren Stuart assistance af det Cavallerie som uti Curland stod, och än omständigt sådant nu war ifrån den orten för de dagliga infall som fienden giorde, så tyckte likwäl General Majoren och Gouverneuren Stuart, det nödigare wara att hielpa till att betäckia hans Kongl. Maj:ts egna länder och undersåtare, hellst än de Churländske och sände fördenskull 150 af de bäste Ryttare af Lifregementet och Wänngarne hwar blefwe till Riga.

Ryssarne läpp således att styra bortåt, innan som Starosten Oginski hwilken af denna försvagningen profitera wille, sina trouppar der till kunde ihopa draga, som nu sådant Generalen och Gouverneuren Stuart intet okunnigt war, formerade han sin dessein deremot, och 1000 Man Infanterie och 200 Ryttare och Dragoner der till i Mitau färdiga, Åter kallade sina 150 ifrån Riga, [illegible]

af Generalen och Gouverneuren frölich att Öfwersten Pattküll som med 300 recreuter af sitt Regemente Nylands Cavallerie der nyss ankommen war, och så fick Ordres att stöta till troupparne uti Curland; Medh denna force af 600 Hästar och 1000 Man till foot, hoppades General Majoren och Gouverneuren Stuart intet allenast att kunna föriaga Oginski sedan han med war än dubbelt större macht wijd Brautzen stodt, utan och sedan att kunna sätta Samoiten och andre af Littauen uti Contribution, men Oginski kom för än conjunctionen skie kunde, och posterade sig wijd Sessau i Curland, hwarföre General Majoren och Gouverneuren Stuart fant nödigt att så snart Öfwersten med de 150 Ryttare ifrån Riga ankom gifwa honom det i Mitau färdigt stående Manskapp dertill att der med drifwa fienden öfwer Brautzen tillbaka utan att afwänta Öfwersten Pattküll, emedan han så långsamt Marcherade, att han först ankom då Expeditionen förbij war. Öfwersten Albedyhl marcherade d. 3 Octob: ifrån Mitau och kom den dagen till Kulpen, hwarifrån han dagen derefter uppbröt och då han kom på ¼ Mijl när Sessau berättes för troupparne fienden wara, hwilken sig uti Amtzhofwet satt hade, för den skull sände han Öfwerstl: Baron Perbaner medh Ranfort att commendera för- troupparne med hwilka han uppå fienden uti Amtzhofwet grad lost gick, den der wäll i förstone mine giorde det samma att willia maintenera, men då han såg det war allwarr, quitterade

han sin post, och lembnade Amtzporten för Öfwerst Lieut: Baner ledigt, förnögandes sig med, sedan grossen sig en half Mijl bakom sitt fördelachtigt Pass satt hade, att med dispanderande sina trouppar af de bäst be-ridna, allestädes omkring wårt detachemente uti Skogarna och på fältet med att continuerligt skrij och roop, Gallopperande, Skiutande och Huggande uti luften bravader giöra, hwilka dem doch några af deras kostade, som af wåra Ryttare nederladdes, hwarpå de sig och strax retirerade och wåra sig i Amtzporten satte, derest de om Morgonen d. 5. Kundskap fingo, att Fiendens grosse hela Natten marcherade och sig in i Littauen 3 Mijl tillbaka retirerat hade, till hwilket de således beredde woro, att de 2

Dagar förut sitt Bagage bortsändt, och Oginski sig sielf dagen för wåras ankomst åt Littauen tillbaka för-fogade. Som nu fienden intet stånd wille hålla blef detachementet uti Amtzporten stående att förtära den Magazin som fienden der församlat hade; Fienden lät sig ännu med sina trouppar see men sedan några man förmedelst wåra Ryttares skott gerådt hade, har han dispanderat och syntes intet mera någon troupp.

Den 6. blef Capitainen Bolt utcommenderat med 60 Ryttare och 35 Dragoner att gå på de när-maste hofwen och indrifwa Contribution, och sedan skulle komma till Sessau, hwilken då han intet fullt en half fierdedels wäg ifrån Posteret war kommen, blef fienden warse, och nödgades för deras myckenhet hålla an med sin Marche, och alldenstund att fienden honom på alla sidor attaquerade

Hwarpå han förorsakat att sätta sig och uti Wrångningen då de wille giöra front åt fienden, som kom på
Ryggen, undergiörde fienden 13 Blessera och 4 blesserade, hwilka förmedelst de stora diken och Grafwar-
ne som på stället woro stupade med sina Hästar; detta då Herr Öfwersten fick weta, ryckte wachten åt och
Herr Öfwerste Lieut: Wennerstedt och Baner secunderade them med hela Cavalleriet, desse satte efter fienden men
han begaf sig straxt med alt sitt Manskapp uti Skogarne.
d. 7. Brast detachementet derifrån upp, men så snart wåra fortrouppar ett lijtet stycke ifrån Posten
woro avancerade, begynte fienden med Oss att chargera, höll sig i Skogarne med wagnar, och
sköt i wåra trouppar, men blef af wåra Musquetterare som på sijdan gingo, temligen afwijst,
så att många af soldaterne stupade, således continuerades marchen i continuerligt chargerande
till en By som heter Sirmen och ligger i Littauen ½ mijl ifrån Sessaw, hwarest 6 Compagnier af
fiendens Hadarsiske ligger; Här woro öfwer 2000 Man utaf de andra lägrena församlade, hwilka 2:ne gånger
attaquerade arriergardet, i lika motto avantgardet, och i Marchen mot på med stor skrikande
och ropande; Bönderne höllo sig och i Skogarne hwad dem oppe och sköto på wåra, men blefwo af Öfwerst Lieut:
Baner så wäl med styckerna som Musquetterarne så [illegible] tagne, att de [illegible].
Af wåra blefwo 4 st. Hästar 1 granadeur dock lijtet blesserat. Marchen continuerades på detta
sättet till Posten Wyrtzaw en Mijl ifrån Sessaw som hörer Biström till, hwarest

då Hr Öfwersten såg att fienden till Myklinghart satt sig wid Kyrcan och Gårdarne, befallte Hr Öfwerste Lieut: Wennerstedt att med avantgardet avancera, och då Herr Öfwerste Lieutnanten attaquerade honom, lågo fienden i Kyrcan och skiöt på wåra, men när wåra alt stadigt avancerade lågo de straxt undan.

a. Hofwet Pomus en ½ mihl ifrån Bauske, b. Major Sass som medh sitt Partie, poussérade Fienden, cc. och några af dem nedergiorde, så och 2:ne till fångatogh, dd, Åån Mysen, hwaruti några Littauer druncknade, som sigh deröfwer salvera wille.

Om Major Sass action med fienden wid Pomus ej långt ifrån Bauskenburg.

Sedan fiendens största gross war igenom näst förenämde Öfwersten Albedyhls Ex-
pedition, utur Curland bortdrefwen, så strösade likwäl ännu några Partier här och der om-
kring fienden wid Bauskenburgh, hwilka Öfwersten och Commendanten Baron Nils Posse med
utcommenderade Partien utur Garnizon åtskillige gånger lät efterjaga, dock utan att komma
i Action med fienden, aldenstund han sig altid med flykten salverade; Dock hände det sig att en
Curländsk Adels Man, benämbd Joos utur Bauskes Kyrkspel, upgaf sig för Hufwud och Anfö-
rare af alla malcontante Adels Män uti samma Nejd, erhållande af Oginsky 2. à 300 Hästar
till att maintinera sina Adherenter och Salvagardera dem för eld och brand som der för skydd
hade, och att twinga de öfrige till följa sitt Excempell; hwarför han och den 12 Octob: sände
till Öfwersten och Commendanten Baron Posse en Ordentelig Krigs declaration, så och Ordre
till Magistraten i Bauske att skaffa Proviant till sitt Läger wid Pomus ½ Mil derifrån, hwar-
est han sig med sitt partie posterat hade; Men ofwanbemälte Herr Öfwerste och Commendant
swarade honom sålunda, att Kl. 12 om Natten utsände han sin Major Sass med 30 Dragoner och
80 Man Infanterie, till att der med attaquera fienden uti sitt Läger, hwilket och så lyckel-
igen aflopp att då Majoren med Partiet wid Kl. 1 dit kom, gick han straxt på fienden löst,

hvilken vidan Altert och backom Amtz-hofwet oppställter war, men som den samma intet stånd höll
utan gaf sig straxt; sedan några blesserade af den obarmhertige började att ropa och jämra sig;
uppå Vagnen som straxt der utanför låg. Och som mörkret förhindrade att följa honom efter
blef allenast 1 Officerare och en tvenne Ryttare på platzen liggiande, förutan sådan uti Strömm
Myssen i det han sig sökte Salvera wille drunknat, utaf Amtz-hofwet blefwo twenne Eng-
ländare, 1 ung Adelsman Korf samt Capit: Faber tillfånga tagne, 9 st. Hästar samt godt förråd
af Provant och fourage som der jämväl fans, tog Majoren med sig, och kom utan någons Mans
förlust Kl. 4 om Morgonen uti Bauskenburgh tillbaka.

Om Hr: Öfverste Lieut: Wennersteds Expedition

Sedan såsom fienden har måst cedera sin post wid Sessau, drog han sig tillsammans wid Schagarrn uti Littauen, och hade nu dessein att sätta sig uti Dublins Slott, hwarföre han och så effective sina för-troupper under en Regementarius Podvinski benämnd, som der proviant tillsammans draga skulle, på det grossen af armeen som ännu wid Schagarrn stod, med det första måtte kunna följa efter. General Majoren och Gouverneuren som straxt derom kundskap hade, fant nödigt att i begynnelsen hindra denne fiendens Dessein, emedan Doublin när till Mitau be-lägit är, och sedan fienden det hade besatt intet utan Artillerie twingas kunde, och dessförutan afskura oss allramäst den wanlige och bästa Communicationen emellan Mitau och Libau, utom innewåll åtskillige wägnar utaf Hertigdömet som till Mitauske Magazinet contribuera skulle; Fördenskull commenderade han straxt Öfverstl: Wennerstedt med 150 dels Ryttare dels Dragoner och 400 Man till foot, samt 4 Canoner och 2:ne Morsare att dermed delogera dem som sig uti Slottet redan satt hade, innan deras Armée efterkomma och dem förstärka kunde; Med detta Partiet uppbröt Öfverstl: Wennerstedt ifrån Mitau om Aftonen sent d. 14 Oct. Och emedan såsom General Majoren och Gouverneuren straxt derefter kundskap fådt det Starosten Oginski med hela sin force ifrån Schagarrn uppbrutin war, och sin Marche åt

Doublin fortsatte, menst hwilken General Majoren och Gouverneuren giärna Partiet förstärka wille; ty gaf han Ordre till Öfwersten Pattkull som med 300 Hästar utur Lifland och åt Curland i Anmarch war, och då stod wid Rotenburg 3. Mihl ifrån Mitaw, det han sin marche så skynda skulle, att dagen deraffter passera Mitaw och om natten conjungera sig uti Amtet Brandenburgh 1. Mihl på andra sidan om Mitaw, med Öfwerste Lt: Wennerstedt, hwilken och så om samma conjunction Ordre fått och att de sedan Oginski angripa skulle; Men som Öfwersten Pattkulls Marche ej längre gått än in emot Mitaw, ty blef denne conjunctionen intet wärkstält, och som bättre war ej heller behöfdes, ty Öfwerste Lt. Wennerstedt skyndade sin Marche så wäl, att sedan han om aftonen warit ifrån Mitaw oppbruten, oaktadt han på wägen åtskillige hinder hade, i det att styckerne i Mörkret omkullstiörte och Arriergardet sig förlorade emellan de Sänder kommne wägar woro, hwaraf Marchen kom att stocka; innan de i Mörkret kunde söka sig igen, kom han likwäl innan dagningen till Doublin, som ligger 3 Mihl ifrå Mitaw. / Öfwerste Lt: som på wägen Kundskap erhållit hade, att fienden uti Amtshofwet wid Doublin posterat wore, lät strax wid Ankomsten besättia alla avenuerne och anstalt till angrepet giöra; Men fienden som redan om Detachementets Anmarch wettskap fått hade, war redan uthmarcherat och Posterat uti en Skog ej långt ifrån Hofwet, så at allenast en

som sig uti Posteret försäkrat hade blesserad och tillfånga tagen blef; Sedan lät sig wäll fienden
see långt ifrån med några Chargeuren, hwarutaf wåra några som de räckte under skutt, hwarigenom fienden
allwgdarre lust att taga fånger, så att han sig i största hast afdrog åt sin Gross, hwilken i en
march, men en sådan skräck drog han, att de sig allesammans omwände och in i Littauen till-
baka flydde. Öfwerstlieut Wennerstedt sände sedan dagarne derefter utskillige Partier
ut, till at inbringa Proviant och fourage af hwilka ett med fienden uti Action kom d 15 Octob.
bestående af 100 Man till häst, och 100 till fot, under Ryttmästar Stackelbergs commendo, hwil-
ka uti återwägen ifrån ett Dublinsk följe Stetten beskedd blefwo anfallen af 400 Littauer med
stort anskri och hastighet, men wore af wåra Musquetterare med en Sallva således bemötte
att 3 uppå platzen blefwo; och de andra sig i största hast med flygten Salverade.
Sedan som Öfwerstl.n hade efter Ordre lagt Guarnizon in uti Dublins Slott och det wäl
provianterat, förfogade han sig åter med Partiet tillbaka till Mitaw och inbragte med det samma
ett gott förråd af Proviant och fourage.

41

Om Ryttmästare Aderkas Action med Littauerne uti Golldingen.

Det hade fältherren Saphiea sändt några Compagnier af sina troupper till Samoiten at betäckia de Boz omkring Schoden och Cretingen, och hade iämwäl General Majoren och Gouverneuren Stuart satt en sändning med 36 Dragoner till en förwacht på gräntz passet Heiligen Aa, Men der kommo utaf Oginskis trouppar 2000 Man som delogerade de förra så att de måste draga sig in i Curland, hwarefter fienden brände alla Saphias på den Orten belägne gods, med ett omänskeligit tyranni af brända och förhärjande; Efter hwilken förrättning de och in i Curland ett infall giorde under Regementarius Wassinski och Kneschewitz, gångandes förbi Schrunden ända på Golldingen, hwarest de d. 22 Octob: med 600 hästar uti Staden infollo, men blefwo ifrån Slottet så hälsade, så och af Ryttmästaren Aderkas som med 30 hästar utfölle, med några Salvor charcherade att 4 af dem illa blesserade bortfördes och alla de andra Staden rymde, af wår blef man en Ryttare hårt skuten. I fiendens första infall blef Lieutnanten Deflon som stod på wakt i sitt qwarter tillfånga tagen, men igenom des Adress och en ärlig borgares tillhielp som honom för en Curländsk adelsmann utgaf kom han strax utur fiendens händer. Wassinski tog dagen derefter wetta det General Majoren och Gouverneuren Stuart hade ifrån Mitau uti-

Commenderat med Öfwerste von Pattkull och der 300 Ryttare och så 300 Dragoner och Musquetterare
thy brööt han straxt upp med föregifwande att willia gå emot samma Detachement och slå dem,
men då han några Mihl marcherat hade, tog hann sin wäg åt Littauen på Libauske Sidan
så att han Öfwerste Pattkuls march på 7 Mihl eviterade.

[illegible] Novembris [illegible]

[illegible]fering [illegible]

[illegible]tnant Nette[illegible]

[illegible]

[illegible]proviant [illegible]

[illegible] Re[illegible]

[illegible] i [illegible]

[illegible] 30 Dragon[illegible]

[illegible]

[illegible] 12 man [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] att atte[illegible]

[illegible]

[illegible]

Om Capitain Hamelstiarnas Action uti Autzen. 10

Den 27 Novembris fick Capitainen af Hr. Öfwersten Albedyhls Regemente Hamelstiarna, som hade sin Postering på Doublins Slott, genom en Ættmann sådan Kundskap, huru ett Partie Polackar på Lieutenant Nettelhorsts gård Ihlen 2 Mihl derifrån uti Autzen sig uppehållit, till den ändan att utaf det Autziska Kirchspielet, som ligger uti hemma gräntzen utdrifwa och exequera allehanda fourage och Proviant Persedlar, till underhåll åt en deras Corps, som på Gräntzen wid Rubbi under Commendo af en så kallad Regementario Gadon stod. Hwilket så snart Capitainen förnamm, är han straxt sedan derpå i största tysthet tillika med en Cornett Kreise benämnd, utgången, hafwandes med sig ett Partie af 36 Dragoner och 15 Man till foot, som att bättre winna tiden på Kälder åkte, Och när han således för dagen ankom till fänriks Nettelhorst på Slagon, blef honom berättadt att Polackarne som der 12 Man warit, dagen tillförende bort marcherat, hwarföre han och wijdare till Lieut: Nettelhorst gård Ihlen reste, men förnam äfwen att af Polackarne hwilka der sammastädes 30 styck warit, men några timar för des ankomst begifwit sig dädan, hwarupå satte han wäl efter dem men utan att attrapera någon, eller den ringaste Kundskap om deras tillhåll bekomma, till des han änteligen en liten gård på wägen råkade, och af honom förnam att några Polackar en half mihl ifrån Ihlen hwilka skulle sig uppehålla skulle på ett lyst gäst en Autzia Schwanfelt benämnd tillhörigt; Då

han och i fullt galopp sig dyt begaf, och fant efter Gåsende utsago der samma städe 7 st. kalackar för sig
af hwilka en towarzitz och 5 drängar ingen hand ändenst utginge i tanke att sätta sig till hast
och då de sågo wåra komma, fullte med blotta Sablar och pistolerne i händerne, i förstone giorde
mine till resistance, men begiärte Gevalle så snart wåra Pistoler dem på bröstet sattes quar-
teer. Den Sunde som war den förnämste ibland dem Kiellpsz benämnd, satt ännu in i Stugun
strax när Capitainen med sitt Partie ankomm, men kröp, så snart han blef wåra warse
in i en ugn, deruti han efter något sökande blef funnen, med spänd Pistoll i handen, utan
att willia gifwa sig eller begiära Quarteer, till dess een af wåre nappade honom i håret
och sedan han gifwit honom några slångar drog honom fram i Stugun. Efter detta, sedan wåre
länge sökt förgiäfwes, efter en Luflandsk dräng, Ofwerstl: Goor tillhörig, som ofwan warit
i sällie med desse kalackar, hafwa de Marcherat bort, Men straxt sätt bud efter sig af dem på hofwet, att
som samma dräng war igenfunnen, emedan in i en ugn undankrupen, de skole komma och föra honom dädan, hwarom
samma han wiste sig så mycket mera angelägen, som denne drängen wist kalackarne wägen öfwer alt, och sänderlesamt
honom på åtskillige sätt ondsting warit, i det han hotat willia stinka honom i hiel, samt sätta gården i brand, och
i alt tedt sig argare än kalackarne. Hwarföre och Capitainen samma dräng häfta lät, och tillika
med de twå skiälte fångarne hyt till Mitau sände, hwarest de d. 30 Novemb: Middags tyden ankommo.

[illegible] Genera
[illegible]
[illegible]
Anrepp und [illegible]
[illegible]
[illegible] Sca
[illegible] Capit: H
commenderad
[illegible] Lieut:
[illegible]
fanteriet [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible],

Om Capit: Hammelstiärnas Action i Schaggarn d. 25 Decemb.

Sedan General Majoren och Gouverneuren Stuart, igenom åtskillige inkomne kundskaper förnummit Oginskis Dessein wara, att [?] den Corps här i Mitau anfalla, samt wådeligit genom härutinnan att förekomma, och fördenskull d. 10. utsändt Cornetten af de Preussiske Dragonerne Anrepp med 30 Hästar, dels Ryttare dels Dragoner med Ordres att sig med Capitainen Hammelstiärna i Doublin conjungera och sedan derifrån ett Partie af de Oginskiske som sig i Scagarn uppehölls öfwerrumpla sökia. Till att denna befallning efterkomma, tog Capit: Hammelstiärna förutan det Manskap som Cornetten Anrepp med sig bragt 44 Dragoner Commenderade af en Lieutnant och 2ne Cornetter, samt 20 Musquetterare under Commando af en Lieut: och begaf sig natten emellan d. 14. och 15. Midnatts tijd på wägen åt Schagarn, men alldenstund samma natt så hastigt rågnade, att all snön afgick, och således Wägarna[?] uppå hwilka Infanteriet sutto, ej widare fort komma kunde, ty nödgades Capitainen dem tillbaka åt Dublin försända med 2ne under Officerare och 6 Dragoner sedan han igenom det elaka föret redan så sinkat blifwit att han i dagningen ej längre än halfwägs ungefär 2 mil från Doublin sig befant, Efter Infanteriets tillbaka sändande fortsatte han sin Marche och hinte[?] wid d.

pass Kl. 9. om Morgonen kom till Schaggarn. Hwarest när han förnämne Folcket wara i Kyrckian, medan Juldagen då efter nya Stylen infoll, besatte han tillijka med Cornett Anrepp den samma, gifwandes Lieutnanten och de 2:ne öfrige Cornetterne ordres, att på hwar sätt sig sielfwa Staden försäkra, samt alla husen visitera, och ehuru wäl desse straxt sedan med all flyt efter komma sökt, hafwa de ej hindra kunnat att 4 styken Littauer som straxt till sina hästar komma sig salvera fingo, undantagandes en utaf dem som rätt i Stadsporten af 1. dragon blifwit ihjälskuten. Elliest hafwa de åtskillige på Waterna undergiort och 4 till fånga tagit; När åter Capitainen med sitt Manskap till Kyrckian ankom, är han straxt in-gången, låtandes dem hetta som de närwarande bönderna för Oginskiske anhängare, och emedan åtskillige af desse sig intet gifwa wille, blef han nödgader att några blesse-ra samt 3 st. i sielfwa Kyrckian nederhugga låta, hwaribland ock en tattarsk Towa-risk Smolleski benämd sig befann. Sedan blef han warse att 20 styken i tornet uppkrupit, då han några uppcommenderade att dem nederhämta, och befant ibland desse 2:ne styken som bönder för Oginskiske anhängare, hwilka tillijka med de andra i för-waring togos, så att wåra 16 st. fångar bekommo. Här uppå allena stund Capitain förnämne som skulle hwarne Compagnier Cossaquer wara i nägden låt han fångarne strax

igenom den undervarande Lieutnant åt Dublin bortföra, begaf sig efter något förlöfirande
med hela partiet efter, och framkom samma afton. 14 st. Klippare och något byte hafwa
wåra os bekommit.

[illegible]
[illegible]
verneuren [illegible]
raison [illegible]
[illegible]
Commissi[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Confusio[illegible]
[illegible]
[illegible]
hvarom [illegible]

Om Öfverst Lieut:ns Brückners Action wid Lamberts Hoff.

Emedan såsom uti det Kurländska Kirchspielet Ekau största delen af Possessorerne sig motwillige warit att de åtskillige wåra Kungörelser och påbud ej intet efterlefwat hade; Så fant General Majoren och Gouverneuren Stuart nödigt att med Militarisk Execution samma halsstarrige Possessorer till raison bringa, och afsände fördenskull Öfwerstel: af Helsinge Regementet Wälborne Christian Brückner med ett partie af 100 Ryttare och Dragoner, samt 200 Man till foot, hwarmed han sin Commission på bästa sätt förrättade; Men Possessorerne som af denne hans visite kundskap bekommo togo sin tillflygt till Littauerne, hwilka dem med några 100 Mann till hielp kommo och kringrände Öfwerstlieut:n med sitt Partie om Morgonen bittida d. 28 decemb: uti Lamberts Hoff som ytterst i Wirthen belägit är ej långt ifrån Bauske, Littauerne besatte och så posto uti en Skog som låg för wägen der han utmarchera skulle; uppå det samma utcommenderade Öfwerstlieut:n ett lijtet partie, hwilket så hastigt anföll fienden uti Skogen att han utan någon mans förlust sig i Confusion retirerade, hwaruppå alla de andra som omkring Hofwet posterade woro sig uppå flygten begåfwo, hwartill orsaken skall hafwa warit, att ibland dem skutne och så deras anförare blefwit skadd. Sedan samblade sig wäl fienden och drog mera Manskap till sig ifrån Birsen, hwarom så snart General Majoren och Gouverneuren Stuart kundskap fått, gaf han Öfwerstlieut:n

Ordre at draga sig tillbaka med Partiet emedan såsom Åkrarne lågo mer fullt vådare och djupa vägar mycket
besvärlig före för samma Partie att längre vara ute, och sig med Fienden engagera, som det äfven
så fatigant hade varit, om ifrån Mitau några trouppar till Partiets förstärkning skulle
hafva afsändt blifvit; altså som Öfverste Lieutnanten med sitt partie sedan han exce-
cutionen förrättadt hade, utan att fienden honom vidare angripa torde, vällin i Mitau
tillbaka!

Beskrif

Dett Gad

ne Samb

ända In

par till

General

ülan och

En, Ef

Johan

200 Ma

om Gamb

go In

Partie,

förvara

Beskrifningh om Majorens Wälborne Johan Mentzers Expedition uti Schagarn i Littauen.

Sedan hade General Majoren och Gouverneuren Stuart den Kundskapp erhållit, att Littauerne samblade uti Schagarn ett Ansenligit quantitet af Proviant och fourage, till hwilcken ända de sig der medh 6 Compagnier posterat hade, och wäntade ifrån alla Orter mehra trouppar till sigh att sedan, så som de förgåfwo, ett Vigoureust infall i Cuhrland företaga. General Majoren och Gouverneuren Stuart som icke allenast sådant i godh tydh förhindra, utan ock af deras samblade Magazin till Hans Maij:ts trouppars underhåld betiäna wille, Afsände Majoren af Wälb. Öfwersten Baron Pudbus Regementet, Wälborne Johan Mentzer d. 3 Januarj 1703 med ett partie af 75 Ryttare och Dragoner, samt 200 Mann till foot, med hwilka han sin Marche så inrättade, att fast Littauerne om hans Ankomst Kundskapp finge och sigh sålunda medh flychten Salverade, så fingo de doch ey rådrum att Salvera sin Magazin, utan måste lembna den för wårt Partie, hwilcket der uti Schagarn blef stilla ståendes det sammansamlade att förtära och Marcherade sedan tillbaka, utan at blifwa af fienden angrepne.

[illegible] hafwom [illegible]
[illegible] Commande [illegible]
[illegible] wille uti an [illegible]
[illegible] Kirkspi[illegible]
[illegible] starkt [illegible]
[illegible] Commande ut[illegible]
[illegible] Dragoner samt [illegible]
[illegible] sitt detache[illegible]
[illegible] Kirkspiel, så a[illegible]
[illegible] till fort uti [illegible]
Detachementet,
[illegible] convojera det af [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] wall [illegible]
[illegible] till fort, hwi[illegible]
[illegible] vant og fouray[illegible]

13. 6

Majorens Wälborne Joh: Mentzers Expedition åth Littauen.

Emedan såsom de Littauske Troupparne sig undan uthi med Gräntzen af Curland som offtast förelöpo, och stärckte sammade de Possessorer som utan det tröge woro, så att de deras Contributions contingent intet cla-
rera wille utan skyllde uppå, att de af Littauerne blefwo förhindrade och förbudne, hwilket synnerligen uti
Bausker Kyrckspiel practicerades, Ty fant General Majoren och Gouverneuren Stuart nödigt att
dijt sända ett starkt partie på det fienden icke allenast måtte kunna blifwa förjagat, utan och Possesso-
rerne twungade att giöra deras plicht; Ty blef Majoren Johan Mentzer utsänd med 100 Ryttare
och dragoner samt 400 Man till fot och 2ne Canoner, sådant att i wärket ställa; Then uppbrot
med sitt detachemente ifrån Mitau d. 19 Januarij och fortsatte sin Marche gerad åth Baus-
ske Kyrckspiel, så att han d. 22 till alterade undern, hwarest d. 23 till honom stötte 10 till häst och
105 till fot uthur Bauske, d. 24 lät fienden sig see, och sökte på åtskillige ställen att attaquera
Detachementet, sedermera hade de sitt anseende uppå Cap: Sinckler, som war utcommenderat att
convoyera det af Possessorerne indrefne proviant och fourage till Bauske, men såsom de
wälstådde kunno behörig resistance, Ty kunde de ingen ting uträtta, utan Convoyet kom
efter wäl förrättadt ärende oskadd till baka; d. 25 utgick Cap: Törner med 30 Man till häst och
150 till fot, hwilka Cap: Sinckler med mera Manskap souteneradde, till att indrifwa Pro-
viant och fourage, hwilka Littauerne och så anfölle, dock utan att de någon skada giöra

kunde, men som detachementet d. 25 och 26. uti Neurade stilla stod som nu war mer än 2. Mihl ifrån Bir-
sen, tog fienden sig tillhopa, förlitande sig på sin myckenhet, och sökte att anfalla de-
tachementet åtskilliga gånger, till dess de af en Salva af de wåra så hälsade blefwo att
de åtskilliga döda och blesserade fingo, hwaraf de en sådan skräck togo att de sig i Confusion
retirerade, och under den tiden ankom Cap: Sinckler, som med 40 hästar, och 200 till fot en hoper
provision och fourage till Bauskenborg convoyerade. d. 28. continuerade wäl fienden med
sitt wanliga kring ströfwande, men då han såg sig derigenom intet winna Rum, gaf han
sig och alldeles in i Littauen tillbaka, och sedan wårt detachemente Executionen alt uti-
med Bränningen förrättadt hade, Marcherade det med en Myckenhet af samlat provision till
Bauskenborg tillbaka, och sedan till Mitaw, hwarest det utan någon Mans förlust Gud e.
och wäl ankom.

Relat
felts [illegible]

Utländer [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 feb.
[illegible]
uti Stock[illegible]
drog sig [illegible]
[illegible]
af 2:ne [illegible]
dag [illegible]

Relation utaf Majorens och Commendantens uppå Selborg, Wälborne Carl Friedrich Meyr-felts Partie emot Fienden wid Stockmanshof uti Liflands.

Det understod sig ett Partie Cossaquer till gå ifrån Birsen, wid 200 Man starke, och sedan de wändt hela Polniske Lifland igenom att passera Dünan wid Abelthof uppå igen in uti Lifland att der ströfwa och plundra, görandes en begynnelse wid Stockmanshoff ey långt ifrån Sehlburgh d. 22 Feb. A:o 1703. Hwarföre Majoren och Commendanten Meyerfelt som wart det straxt warse utgjorde med ett partie af 16 Hästar och 70 Man till fot, i meningen att attaquera dem uti Stockmanshoff, hwarest de posto fattadt hade, men Fienden wille intet hålla Stånd, utan drog sig hastigt af, dock kunde en dehl utaf dem som sig med Frijbyte belastadt hade ey så fort komma, att icke wårt Cavallerie dem inhämtade, och största delen nedergiorde, samt bytet och 2:ne Fångar tillbaka brachte, och kom Partiet utan någon skada eller Mans förlust samma dag om afftonen straxt in uti Seelborgh tillbaka.

aa. Staden Janiski i Littauen, b. Öfverst Lieut: Brückner som med sitt Partie lät tringränna Staden och Littauerne som där inne woro; neder-
giorde en stor deel, togs 2. Standarer, 3 par Pukor, 300 Hästar och mycket annat Byte.

Kort Berättelse huru then Öfwerst Lieutnanten af Hällsinge Regementet Wälborne Hr. Christian Brückner med sitt Partie utur Mitau slog 6 Compagnier af Oginskis trouppar uti Janischki d. 2 febr: A:o 1703.

Sedan såsom General Maioren och Gouverneuren Stuart hade efterrättelse fått, att Oginski sina Trouppar ifrån uti Ställen efter sammandrog till Schaul och Janiski att der med göra ett vigoreust infall uti Curland, commenderade han ett partie uti under Maioren Wrangell till den Gräntzen emot Schagarn och Janiski, samt ett annat dito under Maioren Mentzer på den Gräntzen uti Birsen med befallning att indrifwa alla restantier af Contributions contingentet, på det att fienden så mycket mindre förråd för sig skulle finna, men med expresse Ordre att intet gå öfwer Gräntzen i Littauen, och till den ända, att de af fienden allenast för Executions Partier ansedde måtte, och således intet af dem alarmeras utan ligga i säkerhet, hwilket och wäl lyckades, ty då General Maioren och Gouverneuren d. 29 Januari af sina Kundskapare fått efterrättelse om, det Starost Oginski hade utur Janiski 2 Compagnier och utur Birsen 3 till sig dragit wid Schauel att följa honom såsom Garde till Landtdagen uti Roscheiny, emedan han igenom sitt förfarande hade giort sig hos den Littauiske Adelen

så odieux, at Han sig det intet ensammen hazardera kunde, så utcommenderade General Maioren
och Gouverneuren strax d. 29 Januari om aftonen kl. 4. Öfverstlieut: Brükner med ett starkt
Partie af 150 Hästar och 300 Man till foot och 2ne Stycken, med ordre at attaquera fienden uti
Janiski, hwilket och lyckel. aflopp, ty han gick med sitt Partie den Natten till Grünhof, hwaraf
wäl fienden larm fick, hwilket doch strax förswann, emedan Öfverstl: Lt: med sitt parti då
han ifrån Grünhof uppbröt intet marcherade åt Bauschen utan långs uthwed den samma, till
Platen, hwarest han oförmodat om aftonen d. 1 feb: sedan han fått Capiteinen Hammarstierna
till sig och af hans kundskappare hwilka förklarade warit inne uti Janiski om alt underrättad
blef och att de stodo 11. Compagnier under den unga Oginskis commendo, uppbröt och mar-
cherade genom Natten en annan wäg åt Blanckenfeldt der fienden inga förwachter hade
så att han om morgonen bittida kom för Staden innan de något Larm hade, förr än som de skiedt,
wachter som stodo på Lagden det wara blefwo, i det att Maior Buchholtz want med det
mästa Cavalleriet och Dragonerne, som hade Granadiererne bakom på, blef sänd att atta-
quera Förwachten som stod för Staden, hwilken och blef största delen nedergiord och resten
pousserader, så att några följde dem in i Staden då Ritladt Lieutenanten af Öfverste

Albendils Regementz Grabou och Cornett Lundman med en förtroupp i fult Galopp förut, och träffa-
de uppå några Littouer som sig opponerade, så att Lieutnanten igenom Ögat blesserat wart,
men blef straxt secunderat af Öfwersteleut:nt Frijherren Sapias Maior den unga
Buchholtz, hwilken sig här som volonteur uppehöllte, och sammanledan troupp soutenerade
derefter inträngde Capit. Giging af Öfwerst Albendils Dragoner sedan Maioren af de
swänske Dragonerne Danckwart och Ryttmästaren Tisenhusen med resten af Cavalleriet
och dragonerne, besättiandes straxt den unga Oginskys Quarteer och andra angelägna or-
ter, delte sig sedan uti gatorne, hwaruppå massacern angick då och Infanteriet hade hunnit
efterkomma, som satte på Torget och gatorne, och hörde man sedan skiutas öfwer hela Staden,
så att öfwer 500 af Littauerne blefwe nedergiorde, utan att någon man af de wåre
skadde, ty så snart någon af Littauerne kunde direct utan Sadel och direct utan Mössa
eller annat komma på en häst, så flydde de i fult galopp utur Staden, hwarföre wart
Capit. Hammelstiärna commenderat att afskiära dem retraiten, hwilket och skiedde
så att de ofelbart nödgade att taga den wägen åt Schaul, och samblade sig sedan uti en
skog, hwarest de giorde mine att willia falla in i Staden tilbaka, men Cornett Lundman

war sutter med sin troupp för den avenuen, hwilken och sedan wart besatt med några trouppar af vice Maioren Dankwart, samt något Infanterie och tre Styck, som Fienden således afskiärde att han intet wijdare anfalla kunde.

Derefter blefwo alla Husen visiterade och några hundrade af Fienden på gatorne och i husen neder-stötte, hwarupå följde en plundring af alt hwad rikligit godt, der af det förnämsta, som uttbragtes war femme Standarer med stora massive Silfwer Knappar, 24 små Wolocke fanor, 3 par Puker och fyratio Trompeter, 9 fångar, samt innemot 200 hästar, derybland många kostbare Tar-tariske och Bachmatter, Contract hwad byte annars giort är, såsom det Kassan uti unga Oginskis Quarteér, men han war dagen förutt bortrest; Åtskillige wagnar med pro-vision, Salt och andra Saker, ty de Trouppare hafwa intet någon publique Magazin, utan hwarochen hafwer i sitt Quarteer det han till Subsistance samlat kan.

Det hade ännu kunnat giöras mycket större byte om icke bönderne hade slagit sig på fyllerii; ty då de de fingo lof att gå in i något hus, den ringeste handwänning, så kommo de af dränare; och fulla strax ut igen, hwartill den starka kölden mycket hielpte, hwarföre Öfwerstelieut: Brückner att förekomma all dissordre, med det ofwanstyggde byttet sig af Staden uttdrog

och i hwindens Åsen som stod på sidan uti en skog, doch utan att blifwa attaquerat, i god ordre
af Marcherade och kom om aftonen d. 3 med alt sammans uti Mitau Lyf & C. Liebaden.
Den Oginskiske hafwa denna gången warit 6 Compagnier starka uti Janiski, af hwilka 3:ne
hafwa warit Pancerner, bestående hwardera af 100 Hästar och 3:ne Walosker eller Cossaquer.
Det första Compagnie Pancerner hörer en Oginskis Broder till Postkarbi benämd, men
Commenderas af den unga Oginski, och förer det stora söndervefna Standaret innom de store
fänikorne som wår erröfrad detta Compagniet till. Det andra Compagnie Pancerner
är Grusewski som är Stolnitz i Samoiten och hwilket nu warit tillstädes i Janiski, för det 3:die
är en Ryttmästare Sorocka benämd.
Af de 3:ne Voloski el. Cossaque Compagnier, är det första Castellanens i Samoiten Koiziols
bestående af 50 à 60 Hästar och Commenderat af en Ryttmästare Barcsz benämd, ifrån detta
Compagniet är det stora hela Standaret tagit. Det andra Voloski eller Cossaque Compagniet
är det gamla Oginskis eget, Commenderas af en Ryttmästare Rikatziwiski benämd, och
består äfwen af 50 à 60 Hästar. Det 3:die har en Ryttmästare Pero benämd, skall wara 80 Hästar
starkt, ifrån detta Compagniet är ett paar af de mindre fänikorne tagne, men hwilket —

Compagnie det 3die varit till kommer werkeligen att bewattna; Trompeterare som nämare bekommit, sedan fångarne hafwa hördt någondera af Pancerner Compagnierne till, efter Voloskerne sigury få betiäna af trompeter, der åter Schitterne äro Voloskernes och brukas aldrig af Pancernerne.

Den gamla Oginskis Brodersson har haft Commendo öfwer hela Partiet, men är några timar för Morgonstunden rest till Schaul till sin Fadersbroder, antingen att han som några af fångarne berätta fått der till Ordres, eller och efter andras utsaga, att hanom någon hastig wärdsaga påkommit, efter han snart sagt allom owitterligit bortrest; uti sitt ställe har han lemnadt Commendo åt en Towartzitz Blandowski benämnd, hwilken och altså tillförenne i hans frånwaro det samma haft.

Tropheér

Som ett Swänskt Partie
uthur Mitau i Cuhrland, af
General Maioren och Gouver-
neuren Stuart under Öfwerst-
Lieutnant Bruchner utsi
commenderade, tagit haf-
wer uti Janiski i Samoiten
d. 2 feb: 1703 ifrån tre com-
pagnier af Starosten O-
ginskis Trouppar, som
där den gången slagne blefwo.

a. Ett Standar som fört
Podskarbj eller Statt-
Mästarens Oginskis, Sta-
rostens Broders Pancerner
Compagnie till, som com-
menderas af den unge
Oginskj.

b. Pukor af samma Com-
pagnie

c Ett Standar som fördt
Castellanen Koiziols

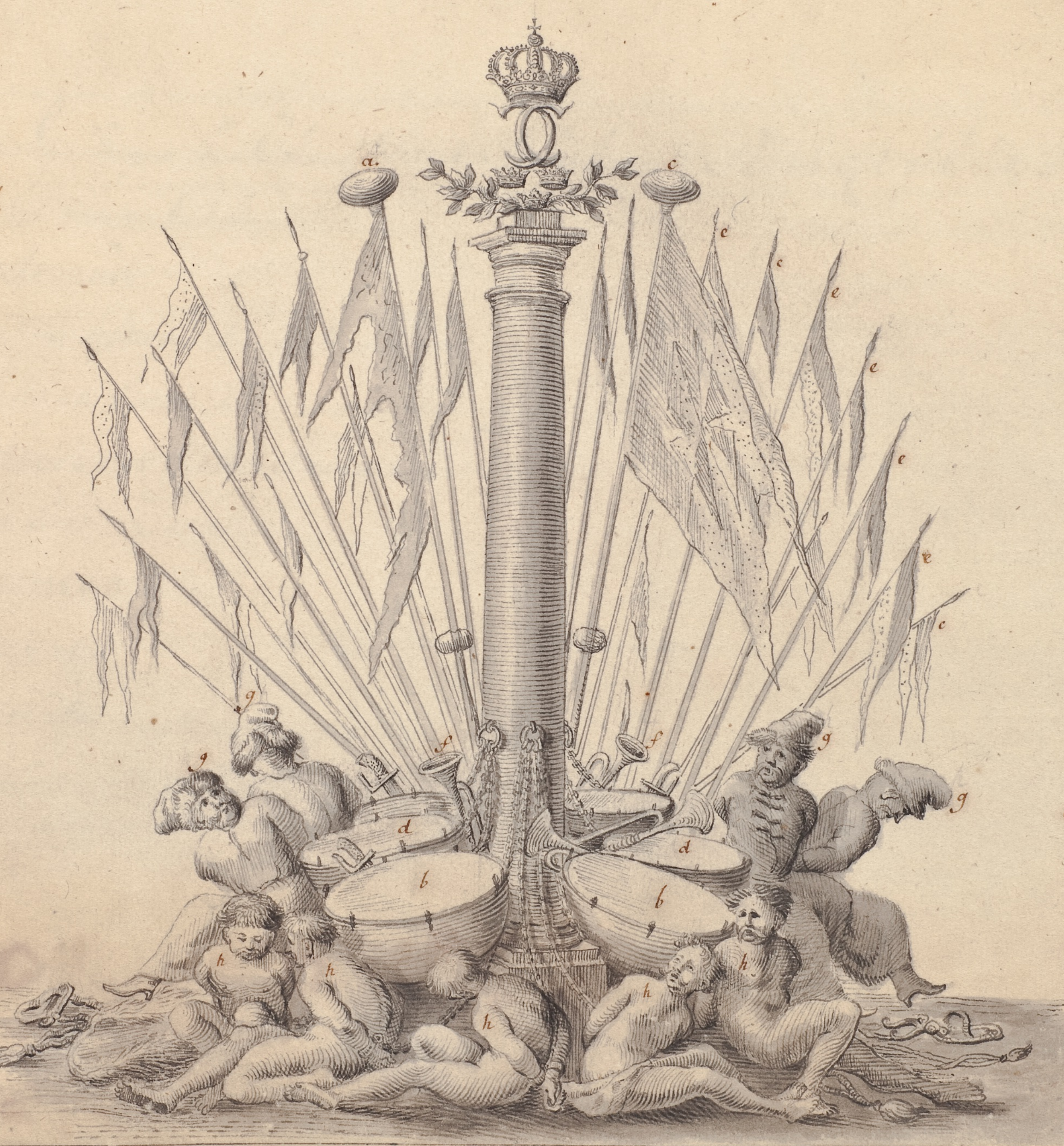

Volskj Compagnier Cos-
saquer till, hwilket com-
menderades af en Ryttmästa-
re Barcesse benämbd.

dd. Puker som fört ett com-
pagnie Voloskj eller Cossa-
quer till, under Ryttmästa-
ren Pero.

e. 24. Schidder, eller Volosken
Fanor ifrån Starosten
Oginskis nyitt Compag-
nie Voloskers, commende-
rat af Ryttmästaren
Pikatziwiski och de fyra
Ofwansagde Volosker com-
pagnier tagne.

f.f. Twenne trompetter
som fört Pancerner
compagnierne till

g.g.g.g.g. Fem st. fångne
Towerzer.

h.h.h.h. Fyra st. gemena
fångar.

Förtecknings

Och 3 ditte

A

Bogislau

Willhelm

Casimir

David Trism

Adam Nova

Wasil Obra

Jan Dirma

Jan Lucas

Michel Bo

Förteckning på de fångar som Öfverste lieut. Bruckners Partie d. 2 feb. uti Janiski tagne
Och d. 3 ditto hit förde blefne.

Adelsmän

Bogislau Janoskewski föddne i Samoiten
Willhelm Klebäck född i Curland på gräntzen
Casimir Boltwomi född i Samoiten
David Tzisinski född i Littauen

Gemena

Adam Novaskinski
Wasil Obramovitz
Jan Dirma
Jan Lucas
Michel Boch

Specification uppå de Öfwer och Under Officerare samt Gemeene som warit uti des Herr Öfwerst Lieut: Christian Brüchner på Partie

Artillerie Staten		
Under Constapler	2	
Handtlangare	2	
Büßkar	2	6
Cavallerie		
Maior Büchholtz	1	
Ryttmästare Tisenhusen	1	
Cornett Lundman	1	
Under Officerare	3	
Gemeene		17
Dragoner		
Capit. Danckwart	1	
Capit Giging	1	
Lieut. Grabow	1	
Cornet Pihl	1	
Cornet Bergh	1	
Under Officerare	2	
Gemeene		58

Hällsinge Regemente		
Capit. Joh: von Suarth	1	
Capit Frantz Sinckler	1	
Regements Quartermästare Böckler	1	
Lieutnanter { Petter Schmidt	1	
Lieutnanter { Berent Eiser	1	
Fendrichar { Eric Kruse	1	
Fendrichar { Carl Böckler	1	
Fendrichar { Mauritz Rehusen	1	
Under Officerare	10	
Gemeene und Corporaler		213
Öfwerste Lehondüfwens Regem:te		
Fendrich von Osten	1	
Under Officerare	3	
Corporaler och Gemeene		57.
Fahl: Putbuschs Regem:te		
Lieut. von Barten	1	
Under Officerare	2	
Corporaler och gemeene		30

C

Förslagh

Uppå det 2. Partie af Artillerie, Cavallerie, Dragoner, och Infanterie som utmarcherade d. 29 Januari, under Öfwerst Lieut. Christian Brückners Commando.

	Staben					Öfwer-Officerare				
	Öfwerst Lieut.	Maior	Predikant	Fältskär	Profoss	Ryttmästare och Capitainer	Lieutenanter och Fendrikar	Underofficerare	Trumslagare	Corporaler och Gemena
Artillerie Staten										6
Cavallerie						1	1	3	—	77
Dragonerne						2	3	2	2	58
Helsinge Regementet	1	—	1	1	—	3	5	10	2	213
Öf: Graf Leyonhufwuds Regemente					1	—	1	3	1	57
Vid Öfwerste Puttbusch Regemente							1	2	1	30
af Saphiea		1								
	1	1	1	1	1	6	11	20	6	441

Beskrifning af Öfwerstens Gref. Adam Ludwigh Leijonhufwuds Expedition i Littauen in Martio. 1703.

Såsom den af Hans Kongl. Maij:tt i Hertigdömmet Cuhrland qwarlemnade trouppar igenom Guds nådige tillhielp hela tiden öfwerhanden hafft, så offta de med Starosten Oginskis Manskap som till de Cuhrländske Gräntzorne infesterande till fast större myckenhet sig tillhopa dragit, i action kommit, segren och öfwerhanden på sin sida att behålla; Men i synnerhet sedan det af Herr Öfw. Bruchers d. 2 sistl. febr: Littauerne tillfogade considerable nederlaget en sådan Skräck och oenighet ibland dem förorsakat, att många Compagnier och Standarer sig alldeles söndrade och åtskillia: Ty har Herr General Majoren och Gouverneuren Stuart, detta tillfälle att utaf fiendens confusion så mycket någonsin möyeligit war profitera, högst i acht taga welat, och till den ändan Herr Gref. och Öfwersten Adam Ludwig Lewenhaupt till Littauen straxt försända på det fienden sålunda desto mera förströös, och sedan hela Samogiten under Contribution sättas måtte. hwilket och igenom den Högstes bistånd med så lyckel. Success är wärkstält worden, att bem:te Herr Grefwen d. 11 feb. åter igen i Janiski för fienden några Compagnier minerade, samt åtskillige härlige tropheer honom afhände.

[illegible]
[illegible] 30
[illegible]
4 Compagnie
[illegible]
[illegible] det
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], att
B. Leyon[illegible]

16

Öfwersten Bref. Adam Leyonhufwuds Action i Janiski.

Ty sedan han d. 10. Conjungerat sig med de utur Bauskenborghs Garnizon uthCommenderade, och giorde således tillhopa 300 Ryttare och dragoner samt 800 Man till foot, fortsatte han marchen uti Bråtzen till Tisenhusens Ekhof, hwarest han om aftonen kl. 5. ankomme och fingo af sine Spioner weta att 4 Compagnier Littauer uti Janiski redan stode och förwäntade till sig ännu 10 andra Compagnier ifrån Schaule. Öfwersten Br. Leyonhufwud beslöt strax att attaquera dem och bröt fördenskull upp kl. 12 om natten med hela detachementet, och att evitera deras förwachter, tog han en omwäg, uti till den ändan att komma öfwerrumpla fienden innan dager blefwe, men Bud altmächtig som hafwer sine förborgade medel, månde detta således om, att efter Littauerne hade af wåra kunskapp, och satte derföre hela natten till häst, så att de hade nogsamt kunnat escapera, om wåre efter deras dessein så bittida ankommit hade, Men marchen wart fördröjder, så wäll af mörkret, som den usla wägen, samt många broar som ock en ofta broo på hwilken en Material wagn alldeles omkull stiälpte, hwaraf skyldes så förloppet att wåra ey för än Morgonen kl. 9. framkomme, då Littauerne woro afsuttne i Meningen att wåra hade sin Marche recta på Birsen, hwartill och Bud förlänt en så tiock dimba, att de wåres anmarch, hwarken ifrån Tornet eller wachterne af se kunde; Öfwersten B. Leyonhufwud som förnimmandes flychtigheten nogsamt kände rangerade strax Cavalleriet i

i en linie främst, Infanteriet i 2ne Linier derefter samt Artillerie, Bagaget på sidan Continue-
randes sålades Marchen allt emot Staden, då Öfwerst Lieut: Baner, på den ena sidan och Öfl.
Glasnapp på den andra sidan i fullt Courier att insättia commenderades af hwilka den ena af H:r Ma-
joren Wrangell och den andra af Öfwersten G. Leyonhufwud sielf secondera med 2ne battallioner hwar
sig Souteneradeblefwo, då det så wäl lyckades att fast största delen af Fienden redan till
häst på torget war och för de öfrige deras hästar redan sadlade stodo, kunde de med flykten
ändock intet så hastigt komma derifrån att de icke några 20 döda 3 fångar ett par Standar
och några 40 hästar efter sig lembna måste, utan att någon af de wåra soldater blef mer än
en Soldat skuten i ett finger.

Om Capitein Sincklers Action d. 13. Febr.

Emedan såsom Öfwersten Graf Lewenhaupt wid stod med sitt Detachemente vid Janiski, och hade confiscerat uti det kringliggiande landet, det Proviant och fourage till detachementets sub-sistance införas skulle, hwartil ibland andra Capitainen af Hälsinge Regementet Sinckler befaldt att indrifwa med 100 Man till häst och fotfolk Commenderat; Littauerne som omsatt wore Land Kappshaden, kommo straxt med 3 Standarer och grepo honom an, doch med ringa fördel ty i det att Fienden med starkt skri efter wanligheten i fullt rännande anföllo, och några af deras Officerare förutsprungne, lät Capitainen en liten troupp Ryttare ryckia mot dem och några Mous-quetterare träda utgå att gifwa på dem Eld, hwilket och så wäl lyckades att den Ryttmästaren af ett Pancerner Compagnie Vieczor benämd af en Ryttare, och en annan Ryttmästare af ett Tartare Compagnie, Godlewskj wid namn, samt en Tovarisk, utaf Musquetterarne blefwo ihjel-skutne, hwarigenom deras Compagnier sig så förskräckte att de hwart om annan, och hwar begaf sin wäg till flygt utsökte. De bägge Ryttmästrarne som blefwo skutne, hafwa warit kiänne af de-ras Lithauiska Officerare och derföre hafft hos hela sitt Partie en stor Aestim, hwarföre de och woro blefne mycket beklagade, så att och Littauerne ibland annat hafwa sagt att de Ögonskenligen kunna see att Gud intet mer wore med dem, utan med de Swänske, alldenstund de altid

lingo hugg, så ofta de med dem anbunne, då, och så, att när de önskte man skiöte 5 eller 6 skott, så föllo strax de förnämste och rikaste af Littauernes anförare.

Den 26 feb: [illegible]
[illegible] Infan[illegible]
[illegible] fourage, [illegible]
[illegible]
[illegible] Middags [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Conte[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] mine [illegible]
[illegible]
[illegible]

Capitain Törners Action med Littauerne 1½ Mil ifrån Janiskj. 18

Den 26 feb: om Morgonen kl 9 utcommenderades Capit: Törner och Cap: Lieut: Schwengeln med 200 Mann Infanterie och 60 man till häst, med de 2:ne små Styckenne att gå på Execution af Proviant och fourage, och som de just råkade på en by 1½ Mil ifrån Janiskj straxt invid en Skog belägen, till hvilken by redan 4 Standarer där, och att fouragera ankomne woro, och de allmast i temlig säkerhet till Middagsmåltiden sig allerede tillagade, utan och de wårat ankomst för den tiocka Skogen skull intet se kunde, råkade först wårt Cavallerie emot all förmodan, sedan de strax och fort sig med dem att mellera sökte på dem i samma by, de der i största desordre woro, Men sig dock temligen wäl defenderade, till dess Infanteriet med löpande efterkom med några 20 mans undergiörande 2 paar Pukor 1 Standars, några Schidders och en hoper hästar, nödsakande dem ifrån all deras Contenence skränade, da de sig hvad ryda kunde på tvenne ställen utur bem:te by till en annan ½ fierndels wäg derifrån i största hast begåfwo, hvarifrån tio andra Estandarer som alarmet hördt och derföre dem att Secundera wille, samt med de redan flyktige tillbaka kommo och all mine de wåra att attaquera giorde: Men sedan de både Infanterie och Cavallerie icke gott till stånd funne, samt wåra små Stycken med de geschwinde Skotten en temlig god effect både på hästar och folk att giöra begynte, drogo de sig allderles af, och lätte de wår

både med fourage och Proviant samt det sedan wårfrade i god ro marchera till Janiski igen, och det utan att wåre miste någon Man.

Delineation af Battallien, som Kongl: May:tts Konung CARL den XII:s Swänska Trouppar wunno öfwer Littauerne och Muscowiterne d. 19. Marty 1703 wijd Schagarini eij långt ifrån Birsen. a b. Den Swänske högra Flygeln under Öfwersten Gref Lejonhufwud, hwilka deels defenderade sig emot Littauernes anfall, och dels stormade Rysarnas Retranchemente. a c. Den Swänska wänstra Flygeln under Öfwersten Cloot, hwilken af Littauerne heelt omringat war, och måste slå dem på Flychten innan han kom att gripa an Retranchementet. d e f Muscowiternes Retranchement af en Wagnborgh med Spanska Ryttare omkring. g g g g. Littauernes Ordning och Flycht. h h. Muscowiternes Flycht.

Utförlig Relation

Om det hårda Slaget emellan ett ringa antahl af Hans Kongl. May:tts trouppar och tre gånger så många Muscoviter och Littauer, hwarigenom öfwer dem en härlig Seger befäktades ej långt ifrån Birsen d. 19. Marty A:o 1703.

Emellertid war Starosten Oginski efter så många utståndne nederlag på någon säker retraite och försvar betänkt, ty bemäktigade han sig icke allenast det i Littauen belägne Slottet Birsen utan lät till öfwerflöd den hela wintern öfwer i Drujen stående 3000 Muscoviter till sig kalla, förmodeligen till sin egen betäckning, som och att af dem formera en Garnizon, den han i bem:te Slott inlägga wille: Då swarade Herr Gen: Majoren och Gouverneuren Stuart här af kunnig blef, beslöt han till att hindra ett så skadel. och förtretligit grannskap, af hwilket Hans Kongl. May:ts troupspar intet annat än största och dagel. olägenhet kunde förmoda, och sänderligen till för Muscoviternes Ankomst Slottet Birsen nemligen det då allenast af de strofwande, men intet till någon defension, mycket mindre till någon attaques uthållande wara Littauer besatt, att angripa och om möjeligit wore emportera.

Till wärkställandet här utaf wart Herr Grefwen och Öfwersten Lewenhaupt, hwilken som för-

bemälte är, endan i Littauen och ej mera än 10 mihl ifrån bem:te Slott posto fattadt, att denne
attaquen förrätta, och så framt Ryssarne i medlertid, innan han af Slottet mästare blifwit
anlända skulle denne i sitt angrepp hindrat; beifrandes hans detachemente ifrån Mitau
med mera Artillerie samt från Riga med 400 Man Infanterie, som herr Gen. Lieut:n och Gouver-
neuren Frölich uppå herr General Majorens och Gouverneurens Stuarts begäran, under herr
Öfwersten Johan Adolphus Cloots von Jürgensburgh Commendo öfwersändt, förstärkt, och
ehuruwäl desse trouppes efter skedd Conjunction uti Janiski sin marche uti Birsen
tillsammans börjat, ehwarest likwäl ogenomwarlaka wägar och den oförmodliga fallne
djupa snö, således uppehållne blefwo, att de då ej längre än till 4 Mihl ifrån Birsen hinna
kunnat, Ryssarne redan dit anländt, samt nu ändtogen ware att sig dersammastädes postera.
Igenom denna händelse och efter sådana conjuncturers förändring, hwarutaf dessein så mycket mindre
kunde hinnas winna sin önskade fullbordan, som omöjeligen af årsens tid, och de deraf för-
orsakade elaka wägar ej wille tillåta, att man några långsamma Krigs Operationer före-
taga skulle, hwarföre och Detachementet på undfångne Ordres till återmarchen åt
Curland sig färdigt hålla måste. Man den Allmächtige Guden som efter sin outgrandskeliga
Allmagt allt styra, och, hwad för menniskeliga ögon omöjeligit synes, utan möda till-

måga bringa kan, gaf denna sahm igenom sin högstprijsliga Kiäcke att ämnat och aldeles oförmodeligt
utslagit. Ty då Ryssarne och Littauerne förnummo wårt detachemente till Curland wara uppbrutit,
brutit, fattade de den fasta inbillningen, att sådant allenast af fruktan för deras nombreuse
och ansenliga myckenhet härrört, i hwilken tanke de och med alla sina Stycken, Bagage samt många
Åskådare så frijmodigt utur Birsen utmarcherade, att de munna sjuttos till en triumph och
fälte segrer, än till någon drabbning eller blodigt fäktande hafwa sig ämnat.
Wåra ryckte derunder d. 18 Martij ifrån Possivoll och oachtadt de igenom tartare byn Cummene
en närmare marche till Mitau hafwa kunde, walde de likwäll heller och för sårdeles orsa-
ker skull den wägen som går igenom Salaten, hwilken dennes ort låg något närmare
till Birsen, och de sålunda igenom sitt annalkande till samma fästning kunde gifwa fienden
någon Ombrage, hwilket och gå det de måtte tillsee, om fienden, som på sin stora myckenhet
sig förlät samt deraf så mycket sig berömt, nu skulle härigenom låtas att willia förhindra
denna passagen, eller och till någon hufwud action obligeras. Detta förehafwande reu-
serade igenom den högstes tillhielp så wäll och lyckel. att då wårt detachemente igenom en
tiod drifwa och sin hela dagen marcherat, och ungefähr kl 4 eftermiddagen utan att någon
fiende warse blifwit, till Salat framkom, hwilket då igenom bönder och utskickade Spioner

sedan förnam, hela Skogen uti Birsen af Oginskiske trouppar war uppfyld, som dessein
fattadt, att wara i den uti Salaten fattade posten förekomma, och sedan dem med all
force attaquera, deremot wåra åter resolverade att sig der samma ställes i god och fast po-
situr att sättia, och intet en fots bredd för fienden wyka, mycket mindre att de honom
låtit öfwer hufwudet ränna eller komma skulle.
Kort derefter började fienden här och där med sina trouppar framkomma, och understods
sig att icke allenast på ett Musquette skott wåras förposter nalkas, utan och med ett starkt partie
gerade ut Antzoferit sättia sig öfwer bäcken i landet de der samma ställes warande Mundwaror
och andra befintliga saker bortsnappa, hwilket när H:r Grefwen och Gl: Levenhaupt war;
se blef, nödte han i största hastighet med en troupp af 40 Ryttare och Dragoner utur hofwert,
i mening at några af dessa näswiisa Littauer surprenera, och till widare Kundskaps be-
kommande till fånga taga, då i medlertid och strax derpå wåra Cavallerie ankomma, och Herr
Öfwersten Coot med några Plotoner Infanterie mot bäcken på swängningen defilera började.
Men såsom Grefwen och Öfwersten dem ingen gången igen i Antzoferit attrapera kunde, ty
märkte han lätteligen fiendens förehafwande allenast wara, att locka wåra efter sig, då
de dem sedan med ungefär 1000 Man som under en höjd strax wid en stor Skog belägen,

uppställte stodo, bemötte fiendtl.; Imedlertid hwaraf Herr Grefwen och Öfwersten det Godo sig wa-
rande Mansskapp arreterade, och der med så länge hölte ifrån till det H. Öfwersten Abot med
sina trouppar äfwen i nejden war, då sedan rådeligit befants att fienden intet länger efftersätta
utan snarare draga sig tillbaka, hwarefter de härtills förborgat stående fiendtl. trouppar på
alla sidor an marchera begynte, och så mycket mehr dem giorde det de wågo attaquera fiendtl.,
som i det en plotton Infanterie, hwilken Herr Gref. och Öf. Lewenhaubt till sig kallade, och
befalte att bakom en gärdsgård sig sätta, och derifrån Cavalleriet soutenera, Grefwens Meninge
illa förstods, och i dess ställe med hela Plottonen i en gång på fienden Salva gaf, de då af
samma tillfälle sig betiäna wiste, och denna Plottonen som sig således för Retirerat, samt
för åtskilliga emellan liggiande högder allenast af wårt Infanterie kunde snart och
observeras, i fullt courrier ifrån wåra couppera sökte; det dem dock intet lyckades,
medan H. Grefwen och Öf. strax emot dem fronte giorde, det öfriga infanteriet under
Herr Öf. Abot allt närmare och närmare i sina troupper ankom, och Artill. Majoren ifrån
den derhos liggiande Kyrkiogården med god wärkan uppå dem med sina Stycken spela bör-
jade, utan, sedan de en stund stilla stådt, och Styckeskotten med en ovanlig fermeté uthållit,
nödgades de omsider ända åt Skogen sig tillbaka draga, då och wåra, som af marchen

tämligen utqwattrade woro, till sitt quarteer i Saladen sig begåfwo, och der sammastädes
Natten igenom tillbragte.
Emedlertijd skaffade wårat utskickade Spioner kundskap, det fienden sig rundt omkring
Ampthoffet och i skogen wid store Elwar posterat, så och att ett stort antahl wagnar till
honom ifrån den Birsiske wägen ankommit, hwarutaf wåra Muscoviternes ankomst
ehuru den tillförenne dem otroolig förefallit, faldt tycktes sig sluta kunna. Och såsom
nu här utaf klart war att afftaga, det fienden must wara något sändeles i sinnet
hafwa, så blef derhän om nattetijd, hwilket de intet skadde, något begynna skulle, till
det rundsömme behörig anstalt giorder, samt alt Folket munter och allairt hållit.
Morgonen derefter som war d. 19 Martij, läto Fiänderne see sig på alla sijdor i stora troup-
par, hwilka det sig samman drogo och wåra att Observera, tämligen när kommo, de
och rundt omkring poster utsatte, då wåra imedan sådane præparatorier på fiendtl.
sijdan giordes, sin wanliga Gudstienst med förnämde hiertan och sinnen förrättade, och
under en andächtig bön den Högste Guden om hielp och bijstånd emot desse wår Allernådigst
Konungs trolöse fiender anropade, i den wisse förtröstan det den Allzmächtige
Guden som begåfwat Hans Kongl. Maij:tz wapen med en Suite af stora och Glorieuse actioner

härtill bidroga, ehuru samma sin nåd och wäll figurerade uthi detta tillfälle nembligen fiendens ne-
hållande den skulle utquitta låta.
Häruppå nyttiade först en deel af wårt Infanterie och Cavallerie uthi god Ordning på en
smala Åker straxt utan för Paladen belägen, och derefter följde Artilleriet, Bagaget
och andre c:a de öfrige troupparne. Infanteriet och Cavalleriet wart Battaillons
och Squadrons wijs mêlerat, Artilleriet blef på högra och wänstra flygelen poste-
rat, och Bagaget fick Ordres att efter lägenheten, antingen på sidorna hålla eller och
som helst brukeligit plägar wara, särskildt, och hwart uthi sin Battaillon marchera.
Efter detta wart wår store Konungs wanliga och undergiörande Lösen, Med Gudz Hielp, till
hwarandra utgifwen, och med så frimodigt och glatt sinne emottagen, att alla der-
till Ja, Med Gudz Hielp, swarade. Men alldenstund man för den starka och
tiocka röken ey wäll sigera kunde om fiendens contenence, som sig uppå alla
sidor i store hopar sedt lät, mycket mindre dömma på hwilken sida han sinnat war
att anfall giöra, ty resolverade wåra i en Colomne allmast att marchera,
och anropade i medlertijd den Alldrahögste guden att han den tiocka, samt till de
fiendtel. desseinernes observerande hinderliga och sålunda högst skadeliga röken

företaga wille, hwilken dock ändteligen den barmhertige Guden så nådigt hindrade, att då
de sin marche continuerade, dimman så småningom skingrades, till dess han ändtel.
alldeles försvann, rätt i det samma som wårt avantgarde ankom till en defilee
½ Mihl ifrån Salade belägen, hwilket der fienden welat at sig ~~dra~~ af honom nyttiare
giöra, oss till stort förfång och äfwentyr wara kunnat. Men Gud slog dem med
blindhet, och fägnade deremot wåra med ett härligit och klart wäder, så att
de intet allenast Littauernes dessein wäll märkia kunde, utan och klarligen se hela
den Muscovitiske Magtens förehafwande wara, att Myse strömmen passera, och sig sedan
uthi wägen för wåra sättia. Som detta, utan att förekomma i god ordning och största hastig-
het defileen igenomgingo, och sig i en fronte efter lägenheten och det slätta fältet
sådant tillät, uppställte. Artilleriet placerades mitt för fronten, och af hela baga-
get giordes den andra linien, som ryggen på wåra bataillon, och fienden så framt han
der samma ställes anfalla skulle, hindra skulle; Granadiererne blefwo på flyg-
larne ställte, och emellan hwar och en af dem wart på hwar flygel en troupp ryttare
samt Dragoner uppställte. Härupå tog H:r Gr: och Öfwersten Levenhaupt tillika med
herr Öfwerst Lieut:n Baner och herr Major Wrangell, commendet af den högra

flygelen, der åter herr Öfverste Aoot och under honom herr Öfverste Lieutnant Glasenapp och Major Steen den venstra anförde, warande Ordern af Battallien öfver alt således indelt, att främst på högra flygelen Lieut: Uggla med 40 Granadierer, och näst honom Regements Quartermästaren von Gahlen och Cor: Summan med en Esquadron stodo, efter hvilka Capitain Falkenbergh med Lieut: Hielhammar och de öfrige högra flygelens granadierer följde, sedan kommo Cap: Danckwart och Cornett Bergh med en Escadron, Cap: Strikler, Cap: Kullon, Reg: Qvart: Mäster Lieut: Green, Fänd: Rogehusen och Fänd: Brandt med en battaillion, och sist Rytmästaren Bröms och Cornett Albedyhl åter med en Escadron, på dessa följde Major Steen och Capit: Giöös med en battaillon, hafwandes på venstra sidan om sig en Esquadron Commenderat af Lieut: Pryss och den unga Wennerstedt, och näst dem woro Capit: Gerten, Cap: Torner, Lieut: Behrnhielm Fänd: Tornfelt och Fänd: Pryss med en Battallion, samt Cornetterne Flane och Lundman med en Esquadron, hvarutom hade Cap: Nandellstedt, Cap: Funck, Lieut: Ottingen och Fänd: Sallsteen med en battallion och bredewijd dem Lieut: Morton och Cornett Bonde med en Escadron sin plats, blifwandes på följe af Capit: Frommars och Cap: Lieut: Schwengell, Lieut:

Petterson, Fändrich Ulfsparre, och Fänd: Leerbäck med en Battallion, och efter dem af en ~~Battaillon~~ Escadron under Capit: Hammelstiärnas och Cornett Grijs commendo. Ände-
ligen Capt: Snolski med första Batt: af wänstra Flygelns Granadierer, hwilken sedan ännu en Escadron under Lieut: Meisel och Cor: Pihl på följt, sidst af Lieut: Liungman med resten af Granadiererne beslöts, så att hela wårt stridbara manskap sedan man, de siuka och de till Bagagernes skiötande förordnade afdragit, tillsammans i ungefär 1000 Combattants bestod. Hiaremot efter de sedermera bekomne Muscovitiske fångars, så wäll som en till wåra öfwerlöpen pålsk Towarijskz utsaga, befunnos allena under commendo af 2:ne Carpar och en Regimentaris Gaddon 4000 Man och Muscoviterne under sine Öfwerstar Nieczianno och Protapopof 2500 alt gamla och wäl Excercerade Strelitzer woro och således tillsammans 6500 man giorde.

Då nu wåra på sådant sätt sig uppstält och i en fronte med god Ordning på fienden marschera begynt, formerade han sig äfwen deremot i så måtto, att det muscovitiske infanteriet sig tvärt öfwer fram för wåra snart på en fierdedels Mils distance posterade uppå en liten Bäcks ådra, och i största hast bakom sig en wagnborg giorde, men de sedan så wäll som hela sin Corps med Pohlske Ryttare, hwilka 188 till antalet; hwarvid en 12:e fambu

långa woro och hade alla spetzarne med skarpa järn beslagne, bewände, formerades sålunda rundt
om sig ett ovalt retranchemente, hwarutj de sine bästa Ryttaren tillijka med alla fanorna
för fronten, och några mindre på wänstre flygeln, närmare ryggen än fronten sutto. Po-
lackarne stälte sig i 2ne Linier på begge flyglarne och i samma fronte med Muscoviterne
dock så att de på högra flygeln starkare woro än på den wänstra, efter Regimentarien Gaddon
med den unga Carpen uppå den förra 17 Compag:r Tovarscher 6 Valacke och 5 Tartare com-
pagnier, men den gamble Carpen uppå den senare ej mera än 16 tovarsche och 2ne Tyska
Dragoner Compagnier med sig hade, förutan några små andra trouppar som sig här och där
inste, och mera tycktes willia blifwa åskådare af den tillstundande fäktningen, än der-
af delachtige. Och ehuruwäl mången kunde wara i den meining, som Muscoviterne
igenom detta sitt retrancherande en stor fördel hafwa bordt, så fattade dock Herr
Grefwen och Gl. Lewenhaupt icke desmindre härutaf ett tillräckeligit hopp, att
Gud sin mera framdeles i hans händer gifwit, som och denna kloka Commendeuren intet
allenast sig sålunda strax härom utlåtit, utan och framdeles mera tydel:n profeterade, och den
Högste Guden detta hans förespående lät sant blifwa. Här uppå avancerade

wårt Detachemente genaskligit, och kom för Situationens skull af Orten såsom på fienden nog, att Herr Gref. Leijonhuf: den högra flygeln intet mindre än som ungefähr Muscoviter-nes Retranchemente war, utsträcka kunde, hvarigenom skull och hela attaquen på Ryssarna af samma flygel allena förrättas måste. När wåra på ett godt Styckeskott wår, fienden Avan-cerat började han skjuta efter H. C. von Morgenerstorf, doch utan effect, efter alla skotten i wädret öfwerflögo, att på den Canonera; der under H. Major Beton som Artilleriet tillika med Lieutenanterne Brün och von Kochn commenderade, hvilka under Avancerandet med wåra Stycken så wäl och med den Succes besvarade, att intet allmast många deruppå träffade blefwe utan och en temlig hoper igenom en af bemälte Major in i Retranchemen-tet kastadt tranchée Kulor, skadde och blesserades; Men då wårt folk fienden under Musquetterne kommo, och laddningen af Styckerne dem mera hindrade, än skotten deraf och mera fienden kunde afbräck giöra, ty resolverade H. Gr. och Öfwersten med all vigeur då genast Ryssarne i sitt Retranchemente att angripa, och såsom Soldaterne det mesta dragit sig ifrån sin wänstra flygel till den högra mot herr Öfwerstens Kloot, dem de på alla sidor omringade och åtskillige gånger attaquerade, så blef de af bemälte H. Öfwerste

Clooth under hwilkas conduite och bravoure medelst några Salvor af om hwarandra Rotar så [illegible]
[illegible] alltid med förlust ryggas måtte.

Emedlertijd och då ifrån attaquen af wåra högra flygel börjat skulle, och de ännu på
fiendens wänstra flygel qwarstående Palatzer och tyske Dragoner till sammans ungefähr
öfwer 700 man, Herr Grefwen Lewenhaupt i ryggen och flanquen falla willa, lät
H:r Grefwen alla Granadierer af sin flygel gjöra emot dem fronte, samt af 2:ne små fält-
stycken, hwilka mäst uppå broncader af hästar föras plägade, men nu på wagnar sutte wäro,
så ledes på dem salva gifwa, att all lust till något wijdare tenterande dem försvinna
tycktes. Härigenom wart ehuruwäl wår Ordre de battallie något [illegible] så måtte ändras
att i stället för dett Capit: Falckenbergh med sina Granadierer första attaquen på Utran-
chementet gjöra skulle, han igenom Palatzernes anfall i flanquen och ryggen, som när
innanunder Utranchementet skiedde, derifrån hindrat blef, hwarlöst nemligen den öfriga
delen af högra flygeln, hwaraf i full action war, innan bem:te Capit: sig omwände och i
en linie med dem komma kunde.

Öfwerstelieutnanten Pehr Baneer, under hwilken en häst redan död, och den andra lam

slutan war, begaf sig till foot wärian i handen till Infanteriet, och Signalerade sig der samma tiden så mycket, som man någonsin af en så braf och till Hans Kongl. Maij:tz tienst oförtrutin Officerare wänta kunde. Sedan Herr Major Wrangell steg åtrar af sin häst och ställte sig för Capit: Sincklers Battaillon, hwaraf han ändå ofta en beskwerlig stor Zele för Hans Kongl. Maij:tz tienst allenast en division med sig tog, att med den samma fiendens Spanske Ryttare angripa, då fienden mycket hastigare än tillförende och utan uppehör skiuta begynte, så att på alla ställen ingenting annat än eld och rök till seende war. Men alldenstund wåra i det samma och rätt innunder Retranchementet en liten dahl kommo att passera, ty gick och största delen af de fiendtl. Salvorne dem öfwer hufwudet, och så snart de åter på slätten upp kommo, befunno de sig i så när distance ifrån Retranchementet som de till des attaquerande behöfde, då de och sine Salvor med så mycket bättre Success employerade emot fiendens så tätt på hwar annan stående myckenhet, som största delen af dem samma igenom rämnade trängsell, och ändå han instängder war, af sina egna Cammerater hindrades att fäckta, ehuru gierna de det och wille, hwilket och Herr Grefwens och öfwers, stånd tillförende härom fäkte omöjligt så mycket mera bekräftade. Sedan Herr

Major Wrangell war den första som med egen hand en Spansk ryttare uppnade, blifwan-
det af sine Soldater berömmeligen påfölgd, men då han sennes slutlig och öfwermättan trogne
Swänd Kongl. Maj:ts Tiänare med sitt Folk i fiendens retranchemente wärdan inbrutit, måste
han sedan sin bravour och underdånigste wiste trohet emot sin allernådigste Konung med
sitt lif och blod kort derefter besegla. Capitein Sinckler som tillijka med Cap: Zullow
och de öfrige Officerare hade Wäll H:r Majoren sig bekänna, försummade sig ej heller
utan bröto med den öfrige delen af Battaillonen in uti retranchementet; hwilken bra-
voure Capit: Gerten och Capit: Torne med sin Battallion äfwenfalls wiste, då, och medan
fienden under och bakom wagnarne krupit, och derifrån lyckades som först ingen Spanske Ryttarna
hastigt på wåra skutto, hwilkas långa pylar häremot åter en god wärkan giorde, och
förmedelst begwäma woro, att skjuta långt ifrån och i sine giömor igenomwärna.
Capit: Nandellstedt och Cap: Funck komme och så med deras Battaillon dertill, då
Cavalleriet ej heller underlåt att giöra sitt bästa, sedan herr Öfwerste Lieutnanten
som ännu till fort war med wärjan i handen Spanska ryttarne öppnat och dragonerna
gifwit Ryttmästaren Bröms lägenhet att med sin Esquadron intränga, och Wäll

Hr Major Wrangells Battaillon soutenera, så att Fienderne ehuru de först trädt in och fäktade, likwäl icke annat än bakom sina Styckena kunnat öppningar giöra och derigenom med flychten sig salvera måste.
Men nästan i samma ögonblick öpnades igenom några danska Soldaters utaf Capit: Nandellstedts Battaillon tillbakawijkande ibland wåra någon wordning, då Fienden samma lägenheet i acht tog, sig åter satte och wåra på nytt attaquera tänckte: Men han blef i det samma intet allenast af Capt: Gertens och Törners Battaillon så wäl som Capt. Sincklers, tappert emottagen, utan Herr Öfwersten Root, som med en särdeles berömwärd Conduite och bravoure Fälttecknen widare öfwerijt, och sig sedan nära till wårt högre Flygel wändt, sprängde sig och så på honom med den wänstra Flygeln, och Commenderade Capit: Frommarj att honom attaquera, då och Herr Grefwen Lewenhaupt, Granadiererne med de 2ne Escadronerne af högra Flygeln så employerade, att Fienderne som dels utan gewär woro, och dels sig förskutit hade, wäl märkia kunde att alt på en Massacre å nyo utgå skulle, fördenskull de och wåra ryggen wände, och således en sämre stöt till den nya kas 1000 steg ifrån deras Retranchement belägen

byen Schaggarins lyse, då wårt Cavallerie och Infanterie den flitigt beledsagade, och på den korta marchen en ansenlig nyttighet wederfarits, hwarmed och Actionen Kl. 12 om Middagen sin ända bekom. Det hade fuller intet warit Muscoviterne härifrån komma kunnat, så framt 3 eller 400 Man mera Cavallerie på wårat sida warit, som denne ordentlige lägenheter tar att fienden inhämta och coupera kunnat i acht taga: Men aldenstund Fältmarskalken med hela sin macht ännu på alla sidor hölls, sedan de med största kallsinnighet den nu öfwerstående fäktningen afwachtat, och dessutom hela wårt Cavallerie med Dragonerne ej mer än högst 300 hästar giöra kunde, hwilket ändå, som det ordinairt wid så vigoureuse actioner hända plägar, igenom Officerarnes afgång och de genomgångna blessurer i någon disordre kommit. Fördenskull blef Herr Gr. och Öfwersten Levenhaubt nödsakat, att alla troupperne i största hast åter sammandraga, och i den förriga Ordre de Battaille rangera, på det om fienden något wijdare tentera skulle, hwilket han och i anseende till sin nyttighet wille giöra kunde, wåra då i postur wara måtte, att honom wäl bemöta. Härigenom fingo de öfriga Ryssarne tillfälle att Müse strömmen passera och sig med Fältmarskalken conjungera.

På walplatsen äro af fienden ungefähr 600 man blifne, förutan dem som sedan i byen

och Wagnarne för byte skulle af de littauske bönderne i hiel slagit, hwilkas antahl sig äfwen till
några hundrade belöpte. I dessa wagnborgen blefwo 11 Regementz styken af Mettal med
alt behöör, af ammunition, mycket Materialier, Barditzcher, Musquetter och alt
fiendens bagage, samt under warande action 11 stora Fanor, fienden afhände. Men för-
utan alt detta funnes många härliga trophæer i wagnar inpackade, som woro först 34
stora och mäst mycket kostbara fanor, 2 Öfwerste Standarer, med 34 öfwerste tecken, öfwer
1000 och några 60 stora och små pretieuse Fanor, som dels af Cavalleriet för Standarer, dels
att på Schidderne brukas skulle, och ändteligen ett stort antahl af broderade Trummer och
Musquette fäller.
Å wår sida äro på platzen blefne Sahl. Herr Major Wrangell, som för sin bravour och
synnerlige Capacitet till hans Kongl. Maij:ts tienst af allom mycket beklagades; Sahl. Major
Büchholtz som äfwen igenom sin tapperhet och kundskap uti desse länders lägenheter
åtskillige gånger Hans Kongl. Maij:tt berömlige tiänster giort, och sedan 25 gemena, hwilka
strax på solldate maner ärligen och med heder uppå dessa walplatzen begrofwes.
Ibland de blesserade funnos, Cap: Sinckler sårad i Armen, Capit: Cullon i handen och

bröst, Cap: Nandelstedt i Hufwudet, Cap: Göös i Handen, Lieut: Green, som sig farligt wäll förhöll, igenom Halsen, Lieut: Behrenhielm igenom det Tiocka af Låhret, Cornett Lang i Axlan illa, och Underofficeren af Artill: Bruun i bröst, samt förutan desse 40 Gemena som farliga blessurer fådde, och wijd pass 78 som något lättare blesserade blifwit.

När nu allt war ändat, och Fienden sig alldeles tillbaka dragit, föllo wåra samtel. på sina Knä, tackade den Högste Guden med att skiänka oss en Mun för den härliga Seger, hwarmed han wår Kära och Allernådigste Konungs segerrika Wapen igenom en så ringa hop folk wälsignat hade, och efftter förrättande af detta tackoffret, skiöto de med 2:ne Sallvor den Eröf-rade lösen utur 16 Canoner. Derupå wardt för de dödas begrafning, de blesserades för-bindning, samt Trophaernes bortförande till Schaggarini omsorg dragit, i hwilken by wåra natten öfwer hwilade och sedan sin åter marche igenom Bauske åt Mitau taga be-slöto, dyt wi oss och med alla eröfrade trophaer wälkligen, och utan att i på wägen någon anstöt hafft, med Guds nådiga hielp framkommit, hwilken och för denne sin nåd ware ewinnerligen lof och tacksägelse.

11. Frez
3 Stor
42 Ord
130 Pun
683 an
1058. Stör
dan
5 Jong
26 ordi
33 E
24 O
191. Lu
34. Tze
Gul
E f.

Specification på Trophæerne

11. Fält Stänger och Regements Stycken af mettall.
3 Stora Lifvardz fanor med gull och Silfwer franger.
42 Ordinarie Infanterie Fanor.
130 Små fanor eller Ryttare Estandarer wid både Artillerie och Cavallerie brukelige
883 än smärre fanor eller flaggor.
1058. Stora och små fanor af Dammask och taft, nytt målade och förgyllta, eller och med allehanda färgat dammask fodrade.
5 Förgyllta Trummor
28 ordinarie Trummor
33 Trummor tillsammans.
24 Öfwerlägg, eller trummer täcken med allehanda färgat kläde utfodrade
191. täcken på Musquette lådor af samma Arbete.
34. Tzecolas, eller ziratur, att bära på Halfpikarna, nytt förgyllde och målade på Dammask, med Gull och Silfwer franger i festoner fattade.
6 st. Stänger som entelligen Quarteer bekommit.

På de Swänskas sÿda äro slagne.

2 Majorer.

3 Under Officerare

25 Gemene som på wallplatzen blifwit.

11 ditto som af swåra blessurer sedermera dödt.

Blesserade.

4. Capitainer

5 Lieutnanter, Cornetter, och fänrickar

8 Under Officerare

1. Tambour.

40 Gemene illa blesserade.

67 ditto något qwäste!

Af Muscoviterne äro blefne.

1. Öfwerste och Stollnic Iwan Christintinitz Nieczaiw

1. Öfwerst Lieut: Michael Semion Sparie

3 Capitainer

1 Ingenieur.

576. Gemene i Retranchementet, hwilka af bönderne räknade och begrafne blifwit, och nästan lika mycket på wägnar och i skogarne, ty då Muscoviterne till Birsen tillbaka kommo, hafwa de 1200 af sine förlorat.

Af Littauerne och de tyske Dragonerne blefwo wäl många skutne, men såsom de af sine Cammerater öfwer hästarne lagde och således bortförde blefwo, kan man deras antal intet weta!

Förslagh

Uppå Öfwersten Grefwe Adam Ludwigh Leijonhufwuds Detachemente, som uti sig befant wijd Birsen, förr än som det till Actionen wijd Chaggarini Marcherade.

	Staben: Öfwersten	Öfwerstelieut.	Majorer	Regements Qvartermäst.	Predikanter	Auditeur	Feltskärer	Hautboist	Profoss	Capitainer och Ryttmästare	Lieutenanter och Fändrikar	Under Officerare	Trumslagare	Corporaler och Gemene
Artillerie Staten			1								2	3		32
Fortifications Staten										1		1		
Cavalleriet		1								1	5	2		128
Öfwerste Wennerstedts Dragoner		1	1						1		4	3	3	108
Öf: Albedyhls Dragoner										2	3	4		60
[illegible] Regementet			1							3	6	18	4	385
Öf: Grefwe Leijonhufwuds Regemente	1			1	1		2		1	2	3	5	3	118
Vice Öfwerste Putbus Regemente										1	3	6		71
Öfwerste Cloots detachemente	1		1	1	1	1	2	5	1	4	7	20	8	420
	2	2	4	2	2	1	4	5	3	14	33	62	18	1322

Förslagh

Uppå dhe döde och Blesserade wid Actionen, under Öfwerstarne Gref Leyonhufwuds och Cloots commendo, wid Schaggarini d. 19 Martij A:o 1703, hwaribland och de äro inräknade som nu på wahlplatzen, men sedan af sina Blessurer äro döde blefne.

	Döde.				Blesserade						Förkomne.
	Maior	Under Officer	Gemena	Hästar	Capit:	Lieut: och Fend:	Under Offic:	Trumslag	Gemene	Hästar	Gemena
Artillerie Staten				5		1				2	
Cavalleriet			5	6			1		8	6	
Öf. Wennerstedts Dragoner			1	12		1			12	2	
Öf. Albedyhls Dragoner			1			1			3		
Hellsinge Regementet	1	1	20		2	1	5		47		
Öf. Gref Leyonhufwuds Regemente			1						4		
Öf. Cloots detachemente		1	6		2	1	2	1	27		2.
Russ. Öf. Rudbush Regemente		1	2						6		
	1	3	36	23	4	5	8	1	107	10	2.

Sedan [illegible]
par [illegible]
varit till [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]; den [illegible]
som år 17[illegible]
verneuren [illegible]
[illegible]
nerade, så [illegible]
May [illegible]
commendo [illegible]
[illegible]
[illegible]
Ludwig [illegible]

Förutan ofwanskrefne Expeditioner och Partier så äro wäl utaf Hans Kongl. Maij:tz troup-
par flere gjorde så wäl uti Littauen som uti Curland dels till ~~den~~ att angripa Fienden, och
dels till att excequera de trögo Possessorerne; Men som uti de samma ingen Action med Fienden
förelupit är, ty hafwer man funnit onödigt de samma här att införa och beskrifwa, alldenstund den
som kundskap derom hafwa will, kan det samma få utur den Journal som wid Gouvernamen-
tet öfwer alt sådant är hållen blefwen; Det är till märkia att uti Tittulen kallas denne
delen; den första, och ändå för Ao. 1702, der likwäl utskillige actioner här beskrefwes
som åhr 1703 förelupne äro, Men så hafwer det sina Orsaker, ty General Majoren och Gou-
verneuren Stuart låg i förstone sjuk uti Libau, under hwilken tijd de trouppar som
intet omkring Libau stodo blefwe alla appart af sine Öfwerstar och Commendeurer dispo-
nerade, så förefölle der heller något under den tijden; Altså begynnes denne beskrifningen ifrån
Maij månad Ao. 1702, då benämnde General Major och Gouverneur till Mitau kom, och sigh
commendo öfwer alla troupparne wärdigades antog och åhret om intill samma tijd Ao. 1703
då han med Hans Kongl. Maij:tz allernådigste permission för sin hälsas wårdande till Warma
baden förreste, och öfwerlefwererade Gouvernamentet till General Majoren Graf Adam
Ludwig Lejonhufwud det samma uti sin frånwaro att förestå.

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

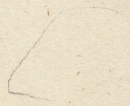

BIBLIOTEKET
STOCKHOLM

KUNGL. BIBLIOTEKET

XII